

Turistický magazín

ročník XVIII., březen 2024

ZDARMA

KAM

po Česku

„Síla pravdy
vyzbrojená
světlem poznání je
nepřemožitelná.“

-Jan Amos Komenský-

www.kampocesku.cz

KAM na školní výlet

Okolo Hradce

K Táboru

V Hodoníně

Milí čtenáři,

život je změna a změna je pro život dobrá. Tedy má-li smysl. Například změna na postu ředitele ČT změnila její zpravodajství, jak bych to jen popsal, na něco jako Dobré ráno Brno. A co změny, které činí stát? Staří lidé z nich moc nejsají, protože stát se rozhodl jít cestou digitalizace. Jinými slovy řečeno, buď si pořídíš internet, nebo aplikaci – nebo zaplat! Stát se tak snaží dost nešetrně přimět důchodce k digitální komunikaci. Obklíčí je aplikacemi jako Moje VZP, eObčan, eDoklady, Portál dopravy a kdoví čím ještě. Vše ušito horkou jehlou. Když k tomu připočtu aplikace dodavatelů energií, internetu, telefonní operátory a další, je to noční můra i pro mnohem mladší, než jsou pokročilí senioři. Každopádně, kdo byl zvyklý někam zavolat, a vyřešit tak problém, může na to pomalu zapomenout.

Každá změna ale také něco stojí. Například stát musí zaplatit ty, co mu změnu dodají. A to by tak hrálo, aby to šlo levně. Vždyť kilometr dálnice vyjde dnes daňové poplatníky na 150 milionů, kilometr cyklostezky na 5 milionů, výškový metr rozhledny na 150 tisíc a dřevěné turistické odpočívadlo asi na 50 tisíc. Vše ve zlatých korunách. Zdá se vám to moc? To jsou ceny ale už po slevě, stávalo to mnohem víc. Proč stát tak utrácí? Kdo ví? Utrácí ale i soukromé firmy, jako třeba za most vedoucí odnikud nikam na Dolní Moravě, co stál 200 milionů, nebo největší krytý zábavní park v Praze o velikosti asi 9000 m², který stál ještě víc stovek milionů korun. Chvályhodné, pro někoho marnotratné, ale pro drtivou většinu dětí skvělý zážitek. Děti totiž netrpí závratí, a nedostatkem peněz už vůbec ne, tuhle starost přenechávají rodičům. Navíc když je nejhůř, nakonec za záchranou brzdu zatáhne babička či děda, kteří vnoučatům se splněním přání vypomohou, i když často to přání nechápu.

Toto březnové vydání se zaměřuje právě na nabídku pro děti, tedy žáky, kteří v rámci svých škol chystají tradiční, vzdělávací, zábavné, výchovné nebo jen výlety. Některé výlety budou horkými novinkami, jindy půjde o ověřenou kvalitu a často to budou i vylepšené projekty. Upřímně vzato, trochu dnešním dětem závidím, že to, co nám učebnice jen stěží popisovala, dnes vidí žáci pohyblivé, názorné, 3D, prostě skvěle představitelné. Před očima se jim odehrává dávná bitva, výroba chleba, stavba mostu, konstrukce krovů měšťanských domů, cesta vína a švestek do lahví, putování Poláčkových kluků, let Jana Kašpara nebo šroub Josefa Ressela v akci. Ovšem na druhou stranu bych si ono „vyměnit“ s dnešními dětmi hodně rozmyslel. Ono totiž čím je člověk více životem semletější, více ví, poznal a zažil, trvá na poznaném. Každou změnu vnímá k horšímu. To by nám ale nemělo zabránit navštívit veletrh Holiday World & Region World od 15. března v pražských Letňanech. KAM vás srdečně zveme, a nejenom na stánek KAM po Česku. Přeji všem našim čtenářům krásné předjarní výlety.

Luděk Sládek, šéfredaktor

vychází
elektronicky
27. 2. 2024

KAM vybírá z obsahu

21

Kam vítr, tam pláště	3
Kdo chce s vlky žítí...	8
Rytec poštovních známek	10
Stará farní škola v Kolíně	11
Strakonické muzeum: zábavné a poučné místo.	12
Emběčko byla klasa (60 let)	12
Zářivé jaro v Českých Budějovicích.	13
Jediné lázně Plzeňského kraje – Konstantinovy Lázně	14
Do Chebu za poznáním i zábavou	15
Proč se vydat ještě dnes do Botanické zahrady Liberec?	19
Za poznáním Turnova a jeho okolí	19
PLOŠTINA – víc než jen výlet.	22

Smrt Bořivoje II. (900 let)

Roku 1099 kníže Břetislav II. označil svého mladšího bratra Bořivoje za svého dědice. To odporovalo stařešinskému řádu.

Svatopluk I. se syny Mojmírem II., Svatoplukem II. a Předslavem

Bořivoj se stal předmětem svárů Přemyslovců a prakticky to znamenalo období nestability a střídání sedících na trůnu. Bořivoj II. by panovníkem dvakrát (1100–1107 a 1117–1120) v závislosti na okolnostech. Přes peripetie s úplatným císařem Jindřichem V. a po zavraždění Svatopluka Olomouckého (1109) byl jedním ze tří kandidátů na post českého knížete. V lednu 1110 císař potvrdil jeho vládu, ale teprve až roku 1117 Bořivoj přebíral úřad od svého bratra Vladislava, aby mu ho za tři roky zase vrátil. Bořivoj II. odešel do Uher, kde zemřel. Jeho tělo bylo v březnu 1124 převezeno do Prahy a pochováno v Chrámu sv. Víta, v kapli sv. Martina.

-red-

foto © Wikimedia Commons

KAM na výlet s ALEŠEM PALÁNEM

aneb Zázitky není nutné plánovat, stanou se samy

Český novinář a spisovatel Aleš Palán (nar. 1965) studoval Pedagogickou fakultu v Brně, v 80. a na začátku 90. let pracoval v dělnických profesích. Od roku 1993 se věnuje novinářské práci, vedl kurzy tvůrčího psaní. Napsal nebo se autorsky podílel na více než 30 knihách, za které obdržel několik literárních cen. KAM by pozval naše čtenáře na výlet?

Čtenáři prominou, ale nepozvu je na žádný hrad ani do lázni, ani nebudou kráčet po naučné stezce od vodopádu k jezeru. Přijměte pozvání do jedné z nejpodivnějších obcí, které v ČR máme, možná do té úplně nejpodivnější. Rovná leží pár kilometrů od Sokolova. Zdejší krajina je dlouhodobě zkoušená, opakovaně vysídlovaná, až si soudruzi řekli dost a v šedesátých letech rozhodli, že se tu postaví vzorová socialistická

Obec Rovná

Aleš Palán

vesnice. Aby se standard bydlení co nejvíce přiblížil městu, tvořilo ji několik výškových panelákových domů. Ty tam jsou dodnes. Moc se to nepovedlo. Obrovský státní statek se rozpadá, pár panelákových domů, jeden je naopak vzorově udržovaný. Je tu obchod se základním sortimentem a hospoda otevřená třikrát do týdne. I ta má pouze základní sortiment: tedy pivo a kořalku. Rovná může sloužit jako nechtěné muzeum normalizace. Ty paneláky přitom stojí uprostřed nádherné přírody Slavkovského lesa. Turisti tu nejsou, můžete se toulat po libosti. Stačí vyjít ráno nad Rovnou na nepoužívané letiště a pravděpodobně potkáte jelena. Na tuhle návštěvu každopádně nezapomenete.

Děkuji Vám za nevšední tip na výlet a dovoluji mi popřát Vám mnoho dalších objevných zážitků.

Alice Braborcová

foto © Wikimedia Commons

Konrád šéfem Čech i Moravy (835 let)

Být silný a mít silného souseda? Ve středověku nic dobrého. Císař Fridrich Barbarossa ale spory v Čechách vyřešil.

Obléhání Neapole na iluminaci od Petra z Ebuly

Pečeť Konráda II. Oty

V 80. letech 12. století se v Čechách často střídala a měnila vládnoucí knížata v závislosti na spolupráci s císařem Fridrichem Barbarossou. Bedřich, Oldřich a Soběslav, pak zase Bedřich a nakonec bitva u Loděnice mezi Čechy samými a rostoucí moc Konráda II. Oty na Moravě. V roce 1182 česká šlechta Bedřicha vyhnala a zvolila si právě Konráda. A tak Bedřich hledal pomoc u Fridricha. Ten spory vyřešil na sněmu v září 1182. Všechny přítomné zastrašil výhrůžkami, Bedřichovi vrátil Čechy a Konrád dostal Moravu. Na jaře 25. března 1189 ale Bedřich zemřel, a Čechy a Morava se tak spojily se souhlasem císaře do jednoho státního celku pod vedením Konráda.

-babok-

foto © Wikimedia Commons

Dopisy čtenářů

Dobrý den, rádi si vyzvedáváme příležitostně v nějakém infocentru magazíny KAM. Vždy se po něm díváme podle data vydání, ale na vašem webu je stále kalendář vydání na rok 2023 – mohli byste ho aktualizovat na 2024, nebo nám jej zaslat? Děkuje, turisté Hladíkoví

Krásné sobotní dopoledne, Hladíkoví, děkuji Vám za připomenutí, již je vše v pořádku. Kalendář vydání pro rok 2024 je zveřejněn na svém tradičním místě.

Dobrý den, chtěla jsem vědět, proč si Váš časopis již nemohu vyzvednout v Informačním a turistickém centru v Třeboni. Chodím tam pro něj již dlouhá léta a od letošního ledna není k mání. Děkuji. Šimůnková

Dobrý den, paní Šimůnková, proč není možné si vyzvedávat v infocentru v Třeboni náš magazín KAM po Česku, opravdu NEVÍM. Na důvod se ale musíte ptát pracovníků infocentra, naše redakce do Třeboně magazíny dodává.

Dobrý den, vyzvedla jsem si u nás v Infocentru Hradec Králové výtisk Vašeho magazínu leden–únor 2024 a byla jsem upozorněna na to, že již nebudou dostávat tento turistický magazín a bude zpřístupněn pouze elektronicky. Tak z toho jsem moc smutná, protože donést si ho domů bylo pro

mne zásadní. Potřebuji si v něm listovat, křížovku si vzít k vyplnění pěkně do postele, a navíc nevím ani, zda se k Vám dostanou moje vyplněné souťaže, když při potvrzení se mi zobrazuje u adresy: no-reply! Vašemu magazínu zůstávám stále věrná, vždycky ho prostuduju podrobně od první stránky. Najdu zde mnoho cenných informací jak k historickým výročím, tak i k cestování po všech našich krajích. Se srdečným pozdravem Blanka Mrkvičková z Hradce Králové

Vážená paní Mrkvičková, bez ohledu na to, co Vám sdělili v infocentru v Hradci Králové, KAM po Česku dál vychází v tištěné podobě. Sdělení infocentra se týkalo časopisu TIM. Do roku 2024 Vám přeji jen vše dobré a napočtenou u březnového vydání.

Luděk Sládek, šéfredaktor

Koukat, vonět, nesahat...

Pomoz mi a staň se králem (940 let)

Tak nějak asi zněla nabídka římského krále Jindřicha IV. českému knížeti Vratislavu II., vedena úsilím o investituru (uvedení do úřadu). Český kníže nabídku přijal a opravdu se stal prvním českým králem.

Busta prvního českého krále Vratislava II., bazilika sv. Petra a Pavla na Vyšehradě

foto © Wikimedia Commons

Vratislav se jako spojenec Jindřicha stal součástí vleklého sporu mezi církevní a světskou mocí, mezi papežem a římským císařem o investituru. Oba „kohouti“ si vzájemně škodili opravdu vynalézavě, tu klatbou, tu zbavením pontifikátu. Jindřichovi došla trpělivost. Vytáhl se svým vojskem do Říma, podporovaný ozbrojenci Vratislava, a po několika neúspěšných pokusech „věčné město“ roku 1084 ovládl. Vratislavových tři sta bojovníků vedených jeho synem Bořivojem svého úkolu dosáhlo i za cenu, že se jich domů vrátilo pouhých devět. Jindřich ustanovil „svého“ vzdoropapeže Klementa III., který ho 31. března 1084 korunoval římským císařem. Za dlouholeté spojenectví v boji o císařský titul Jindřich vysoce ocenil Vratislava v dubnu 1085 na mohučském dvorském sjezdu. Propůjčil mu titul českého a polského krále a přikázal trevírskému arcibiskupovi, aby Vratislava v Praze pomazal a korunoval. Slavný akt korunovace proběhl 15. června 1085 na Pražském hradě. Z knížete Vratislava II. se tak stal král Vratislav I. Titul krále byl ale jenom pro něj osobně, dědičného se dočkal až o sto deset let později Přemysl Otakar I.

-red-

Svatá Anežka (790 let)

Česká princezna Anežka Přemyslovna byla dcerou krále Přemysla Otakara I. a Konstancie Uherské. Rozhodla se pro řeholní život a 25. března 1234 vstoupila do řádu klarisek v novém pražském klášteře Na Františku.

Anežka Česká v osekém lektionáři, 13. stol., neznámý autor

Byla výraznou osobností politického, kulturního i společenského života. Mládí prožila v cisterciáckém klášteře, kde získala rozsáhlé vzdělání. Věnovala se charitě, nezištné osobní pomoci chudým a potřebným. S bratrem králem Václavem I. založila špitální a rytířský řád Křižovníků s červenou hvězdou a podvojný klášter žen a mužů řehole sv. Františka. Svatořečena byla 12. 11. 1989.

-ab-

foto © Wikimedia Commons

Kam vítr, tam plášť (595 let)

Hrdý a tvrdohlavý. Tak lze charakterizovat šlechtice, který se z přívržence Jana Žižky stal podporovatelem katolíků.

Hynek Krušina IV. z Lichtenburka se hned po upálení Jana Husa v září 1415 stal členem branného svazu husitské šlechty. Jako hejtman východočeských kališníků, kteří si říkali orebité (podle návrší Oreb u Třebechovic pod Orebem), shromáždil roku 1420 vojenské jednotky a přivedl je do Prahy na pomoc proti první křížové výpravě. Bitvy na Vítkově

Fiktivní portrét Hynka Krušiny IV. z Lichtenburka

posádky umožnily jeho oddílům vyloupit předměstí a okolí. Dlouho se ale ze snadné kořisti neradoval. Na zpáteční cestě s plnými vozy byl dostižen a poražen Mikulášem Trčkou z Lípy a Janem Holým z Náchoda.

-babok-

(1420) se ale na straně husitů osobně neúčastnil, protože chránil svůj majetek v okolí padlého Hradce Králové, který ohrožovala Zikmundova vojska. Patřil k výrazným postavám, volil spíše ale smířlivější a diplomatický postup a vyhraňoval se proti husitským radikálům. Postupně se stahoval do ústraní a po roce 1423 se názorově rozešel s Janem Žižkou, který odebral hejtmanství v Hradci Králové jeho spojenci Diviši Bořku z Miletičky. Od roku 1427 se objevuje již jako spojenec Zikmunda Lucemburského, kterému předává informace o pohybech husitských vojsk. V březnu 1429 podniká Hynek výpad proti sirotkům v Hradci Králové. Ne přítomnost polního vojska a neschopnost městské

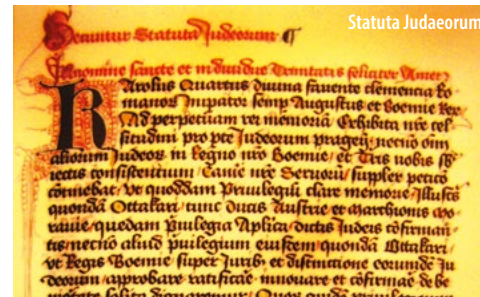

Hynek Krušina z Lichtenburka a orebité v Praze 2. 5. 1420, Česko-moravská kronika, 1868

foto © Wikimedia Commons

Svobody a práva židů (770 let)

Na sklonku křížáckých masakrů židé pochopili, že obchodní smlouvy jim bezpečí nezajistí. Hledali tedy jistější ochranu u panovníka.

Třetí a Čtvrtý lateránský koncil (1179 a 1215) nařizoval segregaci židů od křesťanů, přikazoval jim nosit označení žlutým kolečkem či kloboukem a zakazoval aktivity vně ghetta mimo finančnictví. Nepokojů využil Přemysl Otakar II. ke svému prospěchu, když vydal privilegium (snad 29. 3. 1254) Statuta Judaeorum a židy dostal do postavení služebníků královské komory. Tím je učinil svým majetkem a útok na židy byl považován za útok na královu majetek. Výměnou židé platili koruně daně a poskytovali jí půjčky.

Alois Rula

foto © Wikimedia Commons

Historia magistra vitae

1. 3. 1939 (85 let)

Byla **zrušena branná povinnost státu**, tj. 28. 2. skončil stav branné pohotovosti státu, do které Československo vstoupilo 23. 9. 1938 (vyhlášení všeobecné mobilizace). Skončila tak definitivně vojenská opatření vyvolaná ohrožením nacistickým Německem. Demobilizace proběhla v 5 etapách.

2. 3. 1889 (135 let)

Český malíř **František Horník-Lánský** se narodil 2. 3. 1889 v Čáslavi († 10. 1. 1955). Maloval portréty, koně, zvěř a lovecká zátiší a výjevy. V době nacistické okupace byl zapojen do protifašistického odboje. Je autorem jezdeckého portrétu prezidenta T. G. Masaryka na koni Hektorovi.

4. 3. 1289 (735 let)

„V Chebu, dána českému králi Václavovi listina římského krále Rudolfa, již vyznáno, že v říši náleží českým panovníkům úřad číšnícký a právo volby císařské. Je to **osvědčení kurfiřtského nároku českého hlasu**.“ (Kalendář historický národa českého, Daniel Adam z Veleslavína, s. 201)

4. 3. 1349 (675 let)

Po smrti své první ženy Blanky z Valois se Karel IV. oženil s Annou Falckou. **Svatba** se konala **na hradě Stahleck** 50 km jižně od Koblence v Porýní-Falci. Anna byla dcerou falckraběte Rudolfa II. a Anny Korutanské. Její prastrýc byl bývalý český král Jindřich Korutanský.

5. 3. 1969 (55 let)

V Praze byla **založena Česká genealogická a heraldická společnost**. Jejím cílem je podpora a rozvoj genealogie, heraldiky a jiných pomocných věd historických. Společnost pořádá přednášky pro veřejnost a vydává časopis Genealogické a heraldické listy. Vede registr osobních znaků.

Skot na Hané (310 let)

Titulek by mohl svádět k nějakému hospodářskému „zvířecímu“ tématu. Jedná se ale o zajímavý život a příběh Skota Maxmiliána z Hamiltonu, který se stal mimo jiné olomouckým biskupem.

Maxmilián z Hamiltonu

Popravdě řečeno Skotem už vlastně ani nebyl, ale jeho kořeny do této země sahají. Jeho dědeček James

odešel do bavorského exilu po sesazení katolického anglického krále Jakuba II. Maxmilián se narodil už v Mnichově 17. března 1714 a dostalo se mu vynikajícího náboženského vzdělání v Ettau. Sám jako osobnost vynikal pílí a pracovitostí a v roce 1729 byl jmenován nesídelním kanovníkem olomouckým. Protože také studoval v Římě a poznal se s papežem Benediktem XIV., vymohl na něm jako rektor u svatě Anny v červenci 1752 sobě i nástupcům v rektorátě právo pontifikálie pro kapli svatě Anny a pro celou diecézi mimo katedrálu. V listopadu 1758 se stal generálním vikářem

Znak Maxmiliána z Hamiltonu, olomouckého biskupa

a v březnu příštího roku jej kapitula zvolila za posledního biskupa olomouckého. Olomoucká diecéze byla totiž povýšena na arcibiskupství. Jako biskup prokázal svoje výborné schopnosti hospodařit, zakládal nové vesnice, podporoval rozvoj manufaktur a nástup

průmyslu. Kromě toho také dbal na duchovní rozvoj a náboženské vyučování. Maxmilián z Hamiltonu zemřel 31. 10. 1776 a byl pohřben v kapli svatě Anny v Olomouci.

-babok-

foto © Wikimedia Commons

Jelínek vynálezce (190 let)

Do rodiny stavitele Jelínka v Lokti se 31. března 1834 narodil syn Hugo. Syn to byl učenlivý a později se stal vynálezcem, cukrovarnickým odborníkem, průmyslníkem i politikem.

Ing. Hugo Jelínek; kresba Jan Vilímek, 1886

Po studiích v Plzni pokračoval v Praze, kde v letech 1851–1855 navštěvoval polytechniku. Jako mladý chemik měl Ing. Jelínek nejprve nelpacenou praxi v cukrovaru v Křimicích. Od roku 1861 působil v továrně

Bedřicha Freye ve Vysočanech a v roce 1863 se podílel na vzniku technologie čištění řepné šťávy. Od roku 1865 bydlel v Plzni a pracoval ve strojárně Emila Škody, kde řešil provoz Rolnického akciového cukrovaru, který bohužel roku 1874 zkrachoval. Od roku 1876 působil v Rusku na technicko-obchodním zastoupení firmy Škoda, ale roku 1880 byl zpět v Praze na pozici vedoucího pražského zastoupení Škodových závodů, kde se později stal ředitelem cukrovarnického oddělení. Během života mu bylo

Patent Franze Wellnera a Hugo Jelínka „Etagen – Vardampfapparat“, 1883

přiznáno několik průmyslových patentů, ale byl také správním radou a spoluzakladatelem České průmyslové banky. Stal se i předsedou Podpůrného spolku technických a administrativních úředníků cukrovarnických v Rakousku-Uhersku. Krátce se zapojil do zemské politiky a v lednu 1867 byl zvolen do Českého zemského sněmu v kurii obchodních a živnostenských komor v Plzni. Zemřel 10. 4. 1901 a byl pohřben na Olšanských hřbitovech.

-felix-

foto © Wikimedia Commons; Wellnerová

1509

(515 let)

korunovace Ludvíka

11. 3. 1509 českým králem korunován v Praze syn Vladislava Jagellonského

1699

(325 let)

Alois Tomáš Raimund hrabě z Harrachu

* 7. 3. 1669
† 7. 11. 1742 rakousko-český aristokrat, politik a diplomat

1799

(225 let)

František Veverka

* 3. 3. 1799
† 12. 2. 1849 spoluvynálezce ručadla s bratrancem Václavem (1827)

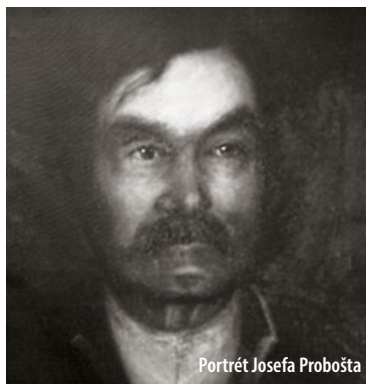

Proboštův mechanický betlém

Pohyblivá hračka třebechovického řezbáře (175 let)

Druhozený syn sedláka Jana Probošta a Marie, rozené Chudobové, kterému dali jméno Josef, se narodil 9. března 1849 v Třebechovicích pod Orebem. Vyučil se truhlářem u mistra Podstaty.

Ve dvaceti letech musel na 12 let nastoupit do vojenské služby, kdy deset let sloužil jako pěšák a poslední dva roky jako domobranec, a prošel Itálií, Rakouskem, Uhrami, Balkánem i Polskem. Po návratu domů převzal hospodářství po otci (1882), starší bratr Karel dědictví odmítl, protože vystudoval a stal se městským tajemníkem. Statkář a příležitostný povozník Josef se 7. 2. téhož roku oženil s o 15 let mladší Annou Faltovou (1864–1929) z Divce, se kterou měl dceru Annu (* 1892; † ???). Josefův sen se začal uskutečňovat poté, co mu zemřel sedmiměsíční syn Josef (* 1883) a on chtěl vyřezat ženě k Vánocům jesličky. Když s pomocí řezbářů Viléma Křištofa a Josefa Kapuciána betlém dokončil (1885) a daroval Anně, snad obdiv ženy, sousedů a známých jej nadchl myšlenkou pro dílo velkolepější. Josefa vyřezávání a vymyšlení betlému bavilo víc než práce rolníka a povozníka. Zaníceného kolegu našel v Josefu Kapuciánovi. Řezbářský mistr se z Jaroměře přiznal do Třebechovic (1867), žil jen svou řezbou a během 20 let pohřbil tři děti i dvě manželky. Probošt mu nabídl, aby bydlel u něho na statku a místo nájemného aby vřezával figurky do betléma. Kapucián vyřezal většinu postavíček. Jako věřící se

Portrét Josefa Probošta

Pastýř

na procesích v polských Vamberčích inspirovali betlémem Longina Wittiga,

který se díky mechanismu hýbal. Josef se rozhodl. Svůj sen dá do pohybu. Ale ani po dvou pokusech neuspěl, až když mu pomohl sekerník Josef Friml, co dělal mechanismy do pil a mlýnů ze dřeva. Josef byl vedoucím projektu a choreografem pohybu lidí a zvířat. Veřejnosti představil svůj betlém roku 1906 na výstavě Zemské jednoty řemeslnické v Chrasti u Chrudimi, kde získal první místo. Josef za „betlémaření“ utratil moc peněz a vybrané vstupné často propil. Když se v roce 1906 rozloučil s Kapuciánem, hluchý řezbář poslední dva roky života strávil v chudobinci. Po úmrtí Josefa Probošta 20. 3. 1926 začal ve stodole padat na betlém prach. Vdova s dcerou se rozhodly betlém prodat s podmínkou, že zůstane v Třebechovicích. Nakonec ho koupil učitel František Skřivan (1934) s finanční podporou továrníka Jaroslava Burdycha pro sbor Československé církve husitské. Časem dostal betlém elektromotor a na valníku jen tak pod plachtou procestoval tehdejší Československo. Po roce 1945 propadl zčásti opravený betlém státu, který jej chtěl po únoru 1948 spálit jako „produkt náboženského tmářství“. Nakonec jej, díky Bohu, získalo město Třebechovice pod Orebem.

Luděk Sládek

6. 3. 1629 (395 let)

„Ferdinand II. vydal **restituční edikt**, jímž nařizeno všem protestantům, aby vrátili římskokatolické církvi a všem jejím institucím všechny statky, jichž se byli zmocnili po smlouvě pasovské roku 1552.“ (Kalendář historický národa českého, Daniel Adam z Veleslavína, s. 208)

8. 3. 1944 (80 let)

V plynových komorách tábora Auschwitz (Osvětim) bylo **usmrceno 3792 osob** z rodného tábora českých Židů. Jednalo se o největší **masakr** československých občanů ve 20. století. Ten je připomínán 9. 3. jako Den památky obětí vyhlazení terezínského rodinného tábora v Osvětimi-Březince.

10. 3. 1944 (80 let)

Český zpěvák **Pavel Novák** se narodil 10. 3. 1944 v Přerově († 11. 2. 2009). Byl i skladatelem a spisovatelem. V šedesátých letech se podílel na prosazení rockového mužského pěveckého stylu. Měl zásluhu na uplatnění češtiny v populární hudbě (české texty převzatých skladeb).

12. 3. 1999 (25 let)

Den **přistoupení České republiky k Severoatlantické smlouvě** (NATO). Spolu s ČR do NATO vstoupilo Polsko a Maďarsko. Slovensko se členem stalo až v roce 2004. Především vojenské uskupení s názvem Varšavská smlouva, jehož členem bylo bývalé Československo, zaniklo v roce 1991.

13. 3. 1454 (570 let)

V Čechách byl **obnoven zemský soud**. Znamenalo to významný příspěvek k upevnění pořádku v zemi. Zemský soud (iudicium terre) byl stavovskou institucí, do jejíž působnosti spadala celá šlechtická obec příslušné země a jež projednávala majetkové záležitosti a vedla trestní jurisdikci.

1799

(225 let)

**František
Ladislav
Čelakovský**

* 7. 3. 1799

† 5. 8. 1852

český básník,
kritik, redaktor
a překladatel

1824

(200 let)

**Bedřich
Smetana**

* 2. 3. 1824

† 12. 5. 1884

český hudební
skladatel,
dirigent
a hudební
pedagog

1854

(170 let)

**Bohuslava
Kecková**

* 18. 3. 1854

† 17. 10. 1911

historicky první
česká lékařka,
promoce 1880,
univerzita Curych

Historia magistra vitae

13. 3. 1849 (175 let)

Vláda vydala **tiskový patent** (č. 161/1849), který zhoršoval dosavadní předpisy o vydávání politických listů. Bylo znovu zavedeno odvádění povinných výtisků a byl zakázán pouliční prodej novin a časopisů. Do 4. 5. museli vydavatelé politických listů složit poměrně vysoké kauce.

15. 3. 1939 (85 let)

Začala **okupace Čech a Moravy** vojsky nacistického Německa, a zanikla tak druhá republika. Společně s odporem strážných skladu v Meziříčí došlo 14. 3. v Místku k jedinému známému boji čs. vojáků s německou armádou při obsazování Čech a Moravy, k tzv. bitvě o Czajankova kasárna.

17. 3. 1939 (85 let)

V Protektorátu Čechy a Morava byla **zavedena jízda vpravo**, v Praze až od 26. 3. Dle opatření Stálého výboru Národního shromáždění č. 275/1938 Sb. ze dne 10. 11. 1938 mělo k zavedení dojít 1. 5. 1939. Okupace tento akt uspíšila. Původní závazek Pařížské úmluvy vznikl již roku 1926.

19. 3. 1454 (570 let)

Čeští stavové **znovu zvolili Jiřího z Poděbrad zemským správcem** na dobu tří let a složili mu v přítomnosti krále Ladislava Jagellonského slib poslušnosti. Poprvé jej zvolili 27. 4. 1452 na svatojiřském sněmu v Praze na dva roky. V průběhu roku jej uznala většina zemí.

21. 3. 1969 (55 let)

Na mistrovství světa v ledním hokeji ve Švédsku **vyhrálo československé hokejové mužstvo** nad favorizovanými hokejisty Sovětského svazu 2:0. Fanoušci uspořádali nevelkou manifestaci na Václavském náměstí v Praze, na níž zazněly protisovětské hlasy proti okupaci.

Nová ústava (175 let)

Rovnoprávnost mezi všemi národy Rakouského císařství měla zaručit takzvaná **Březnová** nebo také **Stadionova ústava z roku 1849**. Vydal ji císař František Josef I. 4. března v Olomouci.

Císařský manifest o rozpuštění sněmu v Kroměříži

Všemu předcházelo, že po povstání v říjnu 1848 se Franz Seraph von Stadion stal ministrem vnitra a školství ve vládě Felixe ze Schwarzenbergu. Společně s císařem pak vypracovali onu vnučenou Březnovou ústavu z roku 1849. Hrabě Stadion byl také tvůrcem liberálního Prozatímního zákona obecního z roku 1849, jenž stanovoval

Vláda Felixe ze Schwarzenbergu, zcela vpravo císař Franz Josef I. a poslední v levé řadě Franz Seraph von Stadion

hierarchickou místní správu. Březnovou ústavu, tento bohubilý záměr, vydal nově vytvořený říšský sněm v Kroměříži. Šlo ale jen o kouřovou clonu císaře, protože ústava byla sice 7. 3. vyhlášena, ale nikdy nenabyla účinnosti a 31. 12. 1851 byla formálně zrušena a císař jen upevnil svoji pozici absolutistického vládce. Stejný březnový den byl

říšský kroměřížský sněm násilně rozpuštěn. Ústava tak bohubilá, co vymezovala pozice a pravomoci císaře a celkové nastavení fungování státu, obsahovala základní práva – náboženské svobody, svobodu vědy a vyučování, právo na vzdělání, svobodu projevu, petiční právo, shromažďovací a spolkovací právo, zaručovala listovní tajemství atd. Ústava dále vymezovala

jediné společné rakouské (říšské) státní občanství a předpokládala jednotné celní a obchodní území. Byla to první celorakouská ústava, která zákonodárnou moc světila císaři a dvoukomorovému říšskému sněmu. Ale i když šlo jen o kouřovou clonu, naplnění některých myšlenek na sebe nedalo dlouho čekat.

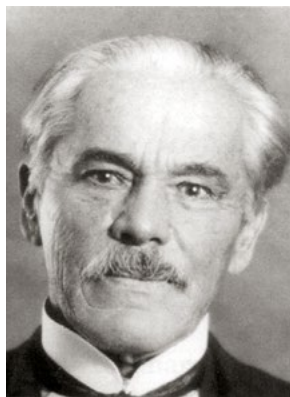
-babok-

foto © Wikimedia Commons

Světověznámý antropolog a vlastenec (155 let)

Alois Ferdinand (Aleš) Hrdlička se narodil 30. března 1869 v Humpolci, kde ale strávil pouhých 13 let svého života. Otec Maxmilián dostal výhodnou nabídku práce v New Yorku, proto se s celou rodinou natrvalo přestěhoval.

Malý Alois byl nadaný a chápavý chlapec, který ale zpočátku musel v Americe pracovat jako pomocný dělník. Začal studovat večerní střední školu, kde se naučil anglicky. Poté měl nastoupit na obchodní školu, ale vzhledem k propuknutí těžké plicní nemoci se rozhodl vystudovat medicínu. V roce 1892 graduoval a zahájil lékařskou praxi. Další studium ve Francii ho přivedlo k zájmu o antropologii. V roce 1903 založil světově proslulou Smithsonian sbírku fyzické antropologie

Aleš Hrdlička, archiv Muzea Dr. Aleše Hrdličky v Humpolci

Indiánka z kmene Yurok, pojmenovaná Alice Franková

Národního muzea Spojených států. Roku 1927 vyslovil teorii o jednotném původu a vývoji člověka, za kterou obdržel Huxleyovu medaili. Své vědecké bádání podložil mnoha nálezy z celého světa a stal se uznávaným světovým odborníkem.

Zblízka zkoumal indiány i černošskou rasu. Byl hlavním představitelem myšlenky o rovnocennosti lidských plemen, otevřeně vystupoval proti teorii o nadřazenosti árijské rasy šířené nacistickým Německem.

Od samého počátku sledoval vývoj české antropologie a všemožně ji podporoval. V roce 1929, u příležitosti 60. narozenin, věnoval Československu jeden milion korun v cenných papírech na vybudování Muzea člověka v Praze. Zemřel na srdeční infarkt 5. 9. 1943 ve Washingtonu, D.C.

Alice Brabercová

foto © Wikimedia Commons

1864
(160 let)
Alfred Nikodém
* 25. 3. 1864
† 30. 10. 1949
pražský zlatník a sportovec, průkopník zimního plavání

1914
(110 let)
Bohumil Hrabal
* 28. 3. 1914
† 3. 2. 1997
český významný a osobitý spisovatel 2. poloviny 20. století

1934
(90 let)
Milena Vostřáková
* 2. 3. 1934
† 7. 7. 2011
česká televizní hlasatelka a moderátorka

Průkopník českého funkcionalismu (140 let)

Český architekt, teoretik a pedagog Oldřich Josef Starý se narodil 15. března 1884 v Praze. Otec Václav Starý byl c. k. profesor na české reálce a matka Juliána Kajetána, rozená Soukupová, byla v domácnosti.

Oldřich Starý, Album reprezentantů všech oborů, 1927

Osada Baba, Vila Sutnar

Oldřich patřil mezi nejvýraznější osobnosti meziválečného období, které prosazovaly čistotu a pravdivost forem. Svou profesní dráhu zahájil v roce 1912 po absolvování architektury na

České škole technické v Praze u profesorů Josefa Schulze a Jana Kouly. V tomto roce nastoupil jako pedagog na Českou státní průmyslovou školu v Plzni. Mezi jeho první projekční úkoly patřily tovární budovy v Ejovicích

a v Srbsku u Karlštejna. Již od roku 1922 působil jako předseda Klubu architektů a jako redaktor časopisu Stavba. V duchu funkcionalismu vyprojektoval na přelomu dvacátých a třicátých let vily v Brně a v Praze na Hanspaulce a na Babě. Inspiroval se corbusierovským ideálem domu coby „stroje na bydlení“. V kontextu s tvorbou Oldřicha Starého vyniká jeho palácový dům na Národní třídě, který vyprojektoval v roce 1936 pro Svaz československého díla, jehož byl od roku 1935 předsedou. Po druhé světové válce působil jako pedagog na ČVUT, redigoval časopis Architektura ČSR a věnoval se publikační činnosti. Oldřich Starý zemřel 3. 11. 1971 v Praze.

-Petram-

foto © Wikimedia Commons; autor

Vocelovej velitel (115)

Josef Ocelka se narodil 12. března 1909 v kolonii Nový Dvůr u Lipníka nad Bečvou (dnes Nové Dvory). Jeho otec Adolf měl s manželkou Antonií ještě mladšího syna Antonína (1913–1949) a oba je vychovávali v domě č. p. 11.

Josef maturoval na státní reálce v Lipníku a v říjnu 1928 dobrovolně předčasně nastoupil základní vojenskou službu v Českém Těšíně. V letech 1929–1931 studoval na Vojenské akademii v Hranicích. V lednu 1937 odešel od pěchoty k letectvu v hodnosti nadporučíka. V říjnu 1938 zahájil pilotní výcvik u cvičné letky a koncem ledna 1939 ho ukončil s prospěchem „výtečný“. 13. 6. 1939 se v Brně-Komíně oženil s Marií Grošovou a 17. 7. se jim narodil syn Igor. U jeho narození už ale Josef nebyl, protože 1. 7. odešel přes polský Krakov do

W/Cdr Josef Ocelka DFC při čtení rozkazu 28. 10. 1941

Antonín Ocelka po návratu z německého zajetí 1945

Francie. Výcvik bombardovacího pilota nestihl dokončit, poraženou Francii opustil 19. 6. a v Británii se stal zakládajícím členem 311. čs. bombardovací

perutě RAF. Na bombardérech Vickers Wellington zahájil s 311. perutí operační činnost 10. 9. nočním náletem na Brusel. V lednu 1941 mu bylo svěřeno velení operační letky. Velitelem perutě se stal 30. června 1941. V úterý 21. července 1942 odstartoval k zalétnutí letounu Bristol Beaufort Mk.II, ale havaroval a v troskách s ním zahynula dvojice britských mechaniků. Jeho bratr Antonín musel nouzově přistát 18. září 1944 v Nizozemsku, kde padl do zajetí. Po válce zahynul 1. 7. 1949 v troskách letounu C-3 B v Železných horách.

Alois Rula

foto © archiv rodiny Josefa Ocelky; archiv Pavla Vančaty

1939
(85 let)
Jiří Hrzán
* 30. 3. 1939
† 24. 9. 1980
český divadelní a filmový herec, zpěvák a bavič

1949
(75 let)
Karel Loprais
* 4. 3. 1949
† 30. 12. 2021
český závodník kamionů, 6x vítěz Rallye Dakar

1969
(55 let)
deska „Bratříčku, zavírej vrátka“
24. 3. 1969
vydání LP Karla Kryla, Panton, producent Jiří Černý

Historia magistra vitae

23. 3. 1899 (125 let)

Český hydrogeolog **Ota Hynie** se narodil 23. 3. 1899 v Dobrovici († 19. 12. 1968). Byl zakladatelem české hydrogeologie a vůbec prvním českým profesorem hydrogeologie na Univerzitě Karlově v Praze, jenž se mimo jiné zasloužil o zmapování několika oblastí Českého masivu.

24. 3. 984 (1040 let)

„**Sv. Vojtěch**, biskup český v městě Achu sloužil u přítomnosti císaře Otty III., kterýž tam roku toho na království římské korunován byl a biskupa Vojtěcha obzvláště miloval. Hájek míní (nesprávně) císaře Ottu II.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 280)

25. 3. 1959 (65 let)

Do Prahy byl **vypraven vlak** dlouhý cca 2300 metrů, tažený lokomotivou TL659.001, s **rekordní zátěží** 6 486 tun. Tento těžkotonážní výkon byl proveden v souvislosti s prvním sjezdem Odborového svazu zaměstnanců dopravy a spojů. Trasa vedla ve spádu z Kařízka do Prahy-Smíchova.

27. 3. 1994 (30 let)

V Žižkovském divadle proběhla **premiéra** dvanácté hry Divadla Járy Cimrmana **Záskok**. Hra získala Cenu Alfréda Radoka za hru roku 1994. Hra je oproti jiným hrám jedinečná svým složením ze tří částí: odborný seminář, předehra Mistr přijíždí a jednoaktová hra Vlasta.

31. 3. 1944 (80 let)

Spolu s dalšími 9 spojeneckými letci byl **zavražděn Arnošt Valenta**. Vraždu spáchali příslušníci vratislavské služebny gestapa. Podobným zbabělým způsobem bylo v tomto období zavražděno 50 zadržených uprchlíků ze zajateckého tábora pro spojenecké letce Stalag Luft III v Saganu.

text: Pavel Edvard Vančura (redakce@kamocesku.cz)

Kdo chce s vlky žítí... (85 let)

Nacistické Německo porušilo mnichovskou dohodu z 29. září 1938, když překročilo 15. 3. 1939 hranice okleštěného Československa. Na obsazeném území zřídilo autonomní Protektorát Čechy a Morava vyhlášený výnosem Adolfa Hitlera 16. 3. 1939. Nešlo o nic jiného než o připojení zbytků našeho území a části Těšínska odstoupeného Polsku v září 1938 k Německé říši.

Německo považovalo tento akt za zcela legální, přestože k němu došlo po vynuceném jednání Háchy s Hitlerem v Berlíně v noci z 14. na 15. 3. 1939. Pro nacisty jsme byli jen uměle vytvořený státní útvar omezující životní prostor Němců, neschopní vlastní existence a působící jako ohnisko nestability ohrožující evropský mír. Mezinárodní právo však považovalo tento akt za zamlženou nelegální anexi.

Slovenská republika – Slovensko se v té době vydalo jinou cestou. Pomnichovského rozčarování využila Hlinkova slovenská ľudová strana k vyhlášení slovenské autonomie přijaté pražskou vládou a ustanovením zemské autonomní vlády Slovenska v čele s Jozefem Tisem 7. 10. 1938. Klíčovými byly plány Hitlera, který po obsazení Sudet počítal s rozbitím i zbytků Česko-Slovenska. Nechtěl však riskovat válku se západními mocnostmi, proto volil jistější cestu, kterou mu měli „umést“ Slováci. Během návštěvy Tisa v Berlíně dal Ribbentrop Slovákům na vybranou – buď okamžitě samostatný stát, nebo bude mít Maďarsko volnou ruku k obsazení Slovenska. Tiso odmítl vyhlásit samostatnost sám, proto telefonoval z Berlína prezidentu Háchovi, ten svolal na druhý den zasedání slovenského sněmu, který po Tisově doporučení 14. 3. 1939 samostatnost Slováků vyhlásil. Následující den Hitler obsadil zbytky Čech a Moravy. Slovenská republika byl samostatný územní celek v letech 1939–1945, který hraničil s Německem, Protektorátem, krátce Druhou Polskou republikou a později s Maďarským královstvím. Součástí Slovenska nebyly jižní a východní oblasti zabrané Maďarskem, a naopak se součástí Slovenska stala území dnes polských oblastí Oravy a Spiše.

Protektorát Čechy a Morava

Po dobu své existence od 16. 3. 1939 do 8.–9. 5. 1945 byl státním prezidentem Emil Hácha. Nicméně skutečnou moc měl říšský protektor v Čechách a na Moravě. Přestože čs. ústava nebyla nikdy formálně zrušena, neexistoval parlament a nové zákony nebyly přijímány. Vycházela pouze vládní nařízení se silou zákona a možností existujících zákonů libovolně měnit. Pro mnohé to byla doba nejistoty, obav a ponižení, která zavedla nové pořádky na dlouhých šest let. Tak se stalo, že kdo chtěl s vlky žítí, musel s nimi výtí, ale našli se i tací, kteří to měli naopak a sami chtěli s vlky výtí. Národ se rozdělil. Jedni odmítali vše, co Protektorát představoval, a odešli do ilegality domácího odboje, odboje zahraničního nebo aktivně škodili ve

své profesi či komunitě, jak to jen šlo. Další skupina pasivně přijala nastolené zlo s odhodláním přečkat vše se zdravou kůží. Našli se i tací, co nastalé změny vítali a přispívali okupačním orgánům ze všech sil. Každá skupina měla své důvody, které lze však objektivně posoudit pouze očima té doby.

Němci od samého počátku věděli, co chtějí, a šli si tvrdě za tím. Akce Mříže byla zatýkácí operace gestapa s pomocí českého četnictva. Zahájena byla hned 15. 3. 1939 a směřovala proti levicovým aktivistům, Židům a německým emigrantům. V její síti uvízl např. i novinář Ferdinand Peroutka. Přípravy na operaci zahájilo gestapo již v létě 1938. Během prvních dvou dnů bylo zatčeno okolo 6 000 osob a 1 500 z nich bylo odesláno do koncentračních táborů. Uvězněno bylo 927 komunistů a 150 německých exulantů. Potlačování lidských práv pokračovalo 21. 6. 1939, kdy říšský protektor vydal soubor protizhidovalských předpisů. Nařízení detailně definovalo Židy, znemožnilo jim nakládat s jejich majetkem a nařízení následná jim znemožňovala podnikání, volný pohyb, vzdělání a další občanské svobody, pro ostatní obyvatele Protektorátu zatím dostupné.

Konečné řešení české otázky

První návrhy připravili aktivisté kolem Henleina a Franka a předložili je 12. 7. 1939 gen. Erichu Fridericimu (vel. voj. okruhu Čechy a Morava). Říšský protektor Neurath a Frank plán dopracovali a 31. 8. 1940 poslali Hitlerovi ke schválení (schválen v říjnu 1940). Rasově vhodní Češi měli být podle tohoto plánu germanizováni, rasově nevhovující vystěhováni a nespokojenci likvidováni. „Zvláštní zacházení“ (smrt bez soudu) a nacistické komise měly české občany zařadit do kategorií, a tak rozhodnout o jejich germanizaci, vystěhování či likvidaci. Díky tomu byly trpěny kolaborantské a fašistické organizace spolupracující s gestapem. Konečné řešení české otázky předložil 2. 10. 1941 Heydrich na poradě pohlavárů protektorátního

okupačního režimu. Hlavní rasový a osídlovací úřad SS v Berlíně stanovil, že 45 % našeho národa bude germanizováno, 40 % vystěhováno a 15 % zlikvidováno. Na jaře 1942 začal rasový soupis českých občanů maskovaný jako zdravotnické vyšetření TBC. Ideové předpoklady byly čerpány z členské evidence kolaborantských organizací.

Kolaborantské, fašistické a nacistické organizace

Německo potřebovalo český průmysl, který neměl cenu bez dělníků. Po pracovní mobilizaci (1941) počet dělníků vzrostl na 1 701 000 a počet všech zaměstnanců na 2 429 000. Protektorát byl také cenným zdrojem pracovních sil v rámci programu totálního nasazení v Říši. Do tohoto programu se zapojilo přes 600 000 našich lidí. Nacistické vedení proto mělo velký zájem na kolaborantských organizacích zajišťujících pracovní nasazení, klid a výchovu k říšské myšlence.

Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě

– cestu „převýchovy“ české mládeže vytyčil říšský protektor Reinhard Heydrich a do čela instituce postavil Emanuela Moravce a Františka Teunera pověřeného organizací. Kuratorium byla masová mimoškolní organizace v duchu nacistických představ pro mládež ve věku 10–18 let (1943–1945 asi milion dětí). Vzniklo 28. 5. 1942, ale skutečně fungovat začalo až 13. 3. 1943, kdy se uskutečnilo v budově Městského divadla ve Slaném jeho slavnostní založení. Bylo centrálním orgánem, zřízeným ke koordinaci činností spolků majících úřední souhlas k organizaci mládeže. Vazbu mělo pouze na německou Hitlerjugend, nacistickou organizaci mládeže, která určovala hlasem svých poradců směr Kuratoria. Členství bylo povinné, ale členy se nestaly děti se zdravotními

Mapa Protektorátu (stav z let 1942–1945)

Žluté a červené plochy jsou územní ztráty Slovenska, žluté – území připadlo Třetí říši, červené – Maďarsku

Hácha 9. 6. 1942 v Berlíně s Hitlerem na pohřbu Reinharda Heydricha

Jozef Tiso při setkání s Hitlerem (1941)

Příjezd nacistických okupantů do Prahy

R. Heydrich a K. H. Frank

Národní politika z 16. 3. 1939

E. Hácha, E. Moravec a členové protektorátní vlády, červen 1942

Němečtí studenti z Prahy jdou pozdravit Hitlera, 15. března 1939

problémy či přijatelně omluvené. Zákaz vstupu měly děti nečestného jednání, vzbuzující veřejné pohoršení, v úředním zajištění, Židé a židovští míšenci. Vydávalo vlastní časopis „Zteč“, jehož první číslo vyšlo 1. 10. 1942. Akcemi Kuratoria byla celá řada masových projektů, jako např. Zotavovací akce „Odkaz Reinharda Heydricha“, Basketbalové mistrovství mládeže či Týden zimního sportu. Kuratorium fungovalo do května 1945. Vyšetřovací komise ukončila činnost Kuratoria 28. 8. 1945 a Národní lidové soudy v rámci tzv. „národní očisty“ odsoudily Dr. Františka Teunera (v nepřítomnosti – později omilostněn a propuštěn), Karla Mihalíčka (v nepřítomnosti), Eduarda Chalupu a Jana Svobodu k trestu smrti. Josefa Viktorina k doživotí, Karla Žaluda na 25 let, Jiřího Málka na 10 let, Jaroslava Krigara na 6 let a Václava Krigara

na 4 roky. Emanuel Moravec spáchal sebevraždu. Odsouzen k trestu smrti byl také Jan Svoboda, který 28. 4. 1945 podnikl s pěti dalšími pokus o atentát na Edvarda Beneše v Košicích (později zmírněn trest E. Benešem).

Vlajka – původně se jednalo o Fašistické studentské sdružení, které od roku 1928 vydávalo stejnojmenný časopis. Ve 30. letech se změnila na politický klub a v roce 1936 se sloučila s politickou skupinou Za Nové Československo. Po Mnichovu se zradikalizovala a začala užívat násilné metody. Proto byla její činnost 11. 11. 1938 ukončena. Za Protektorátu se z Vlajky stala kolaborantská organizace, nelze tedy již mluvit o té samé Vlajce, jako byla ta prvorepubliková. Vůdcem se stal Jan Rozsévač – Rys (vl. jm. Josef Rozsévač). V roce 1940 měla Vlajka bezmála 13 500 členů. V roce 1943 byla z popudu Moravce rozpuštěna a někteří vedoucí přešli do Kuratoria. Rys-Rozsévač byl po válce odsouzen k trestu smrti a popraven, stejně jako další členové vedení Vlajky – Josef Burda, Otakar Polívka a Jaroslav Čermák, a nad dalšími hlavy byly vynešeny vysoké tresty.

Národní souručenství bylo výnosem z 6. 4. 1939 prohlášeno za jedinou politickou protektorátní stranu, která sdružovala takřka všechny muže v Protektorátu, ženám a Židům nebyl vstup povolen. Koncem roku 1939 měla strana 4 092 308 členů a stala se největší politickou stranou v našich dějinách, přestože členství bylo formalitou. Coby politická organizace zanikla 15. 1. 1943 a nástupcem se stala kulturně a politicky propagandistická korporace stejného jména, která zanikla v květnu 1945. Její představitelé byli po válce souzeni Národním soudem.

Národní odborová ústředna zaměstnanecká byla za Protektorátu masová kolaborantská organizace, která měla kontrolovat zaměstnance a jejich ochotu zapojit se do výroby ve prospěch Říše. Organizace vznikla výměrem ministerstva vnitra z 30. 6. 1939 a zahrnovala 698 odborových sdružení. Vedení se plně podřizovalo Národnímu souručenství. Počet evidovaných členů v roce 1944 byl 564 395.

Svaz zemědělství a lesnictví byl organizací, jejíž vznik si vynutil okupační režim výnosem z 1. 12. 1942. Kolaborantská organizace povinně sdružovala majitele půdy a lesů nad 0,5 ha rozlohy. Svaz měl za úkol zvyšování zemědělské produkce a kontrolu zemědělců. Funkcionáři svazu se ochotně podíleli na nejrůznějších kolaborantských akcích, řada z nich byla po válce souzena. Svaz měl přes 300 000 členů, většinou však pasivních.

Dobrovolnická svatováclavská rota byla vojenská jednotka čs. kolaborantů zřízená 5. 3. 1945 rozkazem K. H. Franka. Vznikla v rámci Kuratoria a dohled nad jejím formováním měl SS-Brigadeführer Bernhard Voss. Nikdy nebyla vojensky nasazena a v květnu 1945 kapitulovala. Její příslušníci byli internováni.

Hašteřivost, lačnost po moci, kolaborace, udivačství, antisemitské útoky, na to vše protektorátní bezpečnostní služba i gestapo pohlížely blahosklonně. Vždyť rozdrobenost kolaborantských stran, žalování jedné na druhou, zvláště když žádaly o finanční podporu, dávala nacistům možnost mít je pod kontrolou. Nadšená kritika oficiální kolaborantské linie Hácha a Moravce hrála nacistům do karet, protože tak zvyšovala její efektivitu.

Tento článek není faktografií, pouze chtěl připomenout smutné výročí 85 let od obsazení Čech a Moravy nacistickým Německem 15. března 1939. Výročí, které je zpravidla vnímáno jako velká křivda, dodnes vyvolávající emoce směrem k tehdejším okupantům. Ale je dobré si také připomínat i to, co už tak známé není.

*Celý článek na www.kampocesku.cz
Luděk Sládek*

Mumie v Muzeu stříbra

České muzeum stříbra sídlí ve středověkém Hrádku v Kutné Hoře.

V letošním roce můžete na Hrádku kromě stálých atraktivit navštívit i unikátní výstavu nazvanou Ve stínu pyramid. Ta je věnována egyptologickým předmětům z moravsko-třebovského muzea. K vidění budou i další výstavy, např. Kutná Hora husitská a v Kamenném domě výstava věnovaná varhanářům 17.–20. století z Kutné Hory.

Mumie ženy Hereret

České muzeum stříbra, p. o.
Barborská 28, 284 01 Kutná Hora
rezervaci prohlídek do dolu:
tel.: + 420 327 512 159
mobil: + 420 733 420 366
e-mail: info@cms-kh.cz
www.cms-kh.cz

foto © Jiří Vaněk

Rytec poštovních známek

Před 130 lety, v roce 1894, se v Rakovníku narodil rytec poštovních známek Bohumil Heinz.

Bohumil Heinz

Slavná dobročinná známka s Heinzovou rytinou

Od roku 1934 do své předčasné smrti o šest let později vytvořil pro československé a protektorátní poštovní známky tři desítky mistrovských rytin, které dodnes náleží k vrcholům české známkové tvorby. Mnoho dalších Heinzových rytin pak prostřednictvím londýnské tiskárny cenin De La Rue ozdobilo ve stejné době poštovní známky a bankovky v řadě zemí světa. Bohumil Heinz se podílel

vých variantách v březnu 1938 v celkovém nákladu více než 3 miliony kusů a její výnos byl věnován na pomoc chudým dětem.

Městská knihovna Rakovník
Husovo náměstí 167, 269 01 Rakovník
tel.: +420 315 559 950
www.knihovna-rakovnik.cz

foto © Habasova galerie Rakovník; sbírka R. Hartla

Rakovník

i na vzniku pravděpodobně nejznámější československé prvo-republikové poštovní známky. Pro ni do podoby rytiny převedl slavnou fotografii zachycující prezidenta T. G. Masaryka držícího v náručí krojované děvčátko. Fotografie vznikla při Masarykově návštěvě Žďáru na Moravě v roce 1928. Znáмка s rytinou Bohumila Heinze vyšla v několika hodnoto-

HUDEBNÍ
DIVADLO

KARLÍN
malá scéna

PRAHA
PRAHA
PRAHA

Zlatovláska

rodinná muzikálová pohádka

Režie: Filip Renč

Hudba: Angelo Michajlov

Scénář: Jan Pixa

Do Hornického muzea Příbram za zábavou i poznáním

V Hornickém muzeu Příbram jde poznání ruku v ruce se zážitkem. V pestré nabídce prohlídek, kulturního a vzdělávacího programu si každý najde to své. Ideální cíl pro školní i rodinný výlet!

Národní kulturní památka Hornické muzeum Příbram patří k největším hornickým muzeím v ČR i Evropě. Expozice muzea umístěné v originálních provozních a správních budovách přibližují bohatou historii zdejší báňské činnosti. Návštěvníci si zde prohlédnou například rozsáhlou mineralogickou sbírku, monumentální parní těžní stroje a jiné unikátní exponáty. Neobyčejné zážitky čekají děti i dospělí v tajemném podzemí – muzeum nabízí prohlídky několika kilometrů historických dolů na stříbro a olovo a nechybí ani jízdy hornickými vláčky. Součástí muzea jsou také pobočky Památník Vojna Lešetice, Skanzen Vysoký Chlumec, Muzeum zlata Nový Knín, Muzeum Špýchar Prostřední Lhota a Uranový důl Bytíz. V areálech muzea i poboček se celoročně odehrávají kulturní a vzdělávací doprovodné programy.

Vzdělávací programy pro školy

Školy se mohou objednat na vzdělávací programy vedené odbornými pracovníky či lektory. V nabídce muzea je průzkum podzemí,

Prohlídka podzemí v areálu dolu Anna

archeologická dílna, procházka po hornickém městě nebo etnografické, botanické či zoologické programy a exkurze. Kompletní nabídku vám poskytne muzejní pedagožka Jana Fialová (fialova-j@muzeum-pribram.cz, 725 776 433).

Jarní kulturní program pro veřejnost

Na počátek jara připravilo Hornické muzeum Příbram pestrá doprovodná nabídku, která návštěvníky interaktivní formou seznámí nejen

Středočeský kraj

Malebný Skanzen Vysoký Chlumec

s velikonočními zvyky našich předků, ale zavede je i do probouzející se přírody nebo za krásami příbramského podzemí.

23. 3. | Velikonoční dílna – tvorba velikonočních dekorací v Muzeu zlata Nový Knín

23.–24. 3. / 28.–31. 3. | Velikonoce v hornickém domku – ukázky zvyků a rukodělných činností spojených se slavením Velikonoc v hornickém prostředí

28.–31. 3. | Velikonoce ve Skanzenu Vysoký Chlumec – velikonoční svátky v malebném prostředí venkovských chalup, dvorků a zápraží

6. 4. | Jarní botanická exkurze – exkurze do přírodní památky Dobříšský park zaměřená na časně jarní druhy naší flóry

27.–28. 4. | Dědo, jak to tenkrát bylo? – program pro rodiny s dětmi v tajuplném podzemí

www.muzeum-pribram.cz

Stará farní škola v Kolíně

Multimediální expozice pro rodiny s dětmi i školní skupiny

Zvede vás na návštěvu Staré farní školy v Kolíně – fascinujícího prostoru plného objevů a interaktivních zážitků. Tato expozice není jen výstavou, ale

Stará farní škola

skutečným dobrodružstvím pro celou rodinu a školní skupiny. Multimediální expozice nás zavede do historie města a představí také slavné osobnosti Kolína. Vše prostřednictvím videomappingu, rozšířené reality, videoprojekce, ale i mechanických exponátů.

Určitě znáte Františka Kmocha, ale víte, že také slavný pierot a zakladatel moderní pantomimy Jean-Gaspard Debureau pocházel právě z Kolína? Do této staré farní školy chodil jako její žák třeba i ďábelský rybníkář Jakub Krčín, videomapping

nás přenese k jihočeským rybníkům. A Josef Sudek vás naopak pozve do svého ateliéru. Neváhejte a přijměte pozvání.

Bartolomějské návrší je poklad v srdci Kolína

Kromě Staré farní školy můžete navštívit chrám sv. Bartoloměje, který v posledních letech prošel nákladnou rekonstrukcí. Přístupná je i barokní kostnice nebo zvonice s vystaveným chrámovým pokladem, expozicí zvonů, zvonkohrou a vyhlídkou na centrum města.

Pro základní i střední školy je připravena řada lektorských programů.

Kostel v našem městě je gotiky chloubou

Již sedm a půl století je chrám sv. Bartoloměje architektonickou a duchovní dominantou města Kolína. Majestátní chrám odolal všem věkům a zůstává tím, čím byl po celou dobu – místem setkání člověka s Bohem a člověka s člověkem. Edukační interaktivní program seznamuje s kostelem sv. Bartoloměje v Kolíně, jeho historií a současností.

Prostřednictvím zážitkových aktivit děti prozkoumají gotický interiér kostela a samy si vyzkouší, k čemu různá místa v kostele slouží.

Zajímá vás příběh zvonu?

Ve zvonici si představíme příběh zvonu coby nositele zpráv, jako svědka lidských i církevních příběhů či jako atributu starobylého řemesla. Edukační program představuje zvon jako důležitý prvek života lidí v minulosti. Sezná-

muje s jeho funkcí a technologií výroby, zároveň přibližuje podrobnosti stavby zvonice nebo podkryvá tajemství života dávného zvoníka.

Přijměte naše pozvání a objevte poutavou historii Kolína! Otevřeno je celoročně.

Další tipy, co podniknout v Kolíně s dětmi, i otevírací doby památek najdete na www.kolinzije.cz nebo www.bartolomejskenavr.si. Bližší informace o lektorských programech: www.muzeumdetem.cz

www.kolinzije.cz

Strakonické muzeum: zábavné a poučné místo

Pokud plánujete školní výlet nebo exkurzi, nezapomeňte zařadit do svého programu návštěvu Muzea středního Pootaví ve Strakonících, které se nachází v areálu historického hradu.

Strakonické muzeum nabízí několik stálých expozic, řadu výstav a několik edukačních programů pro školy. Můžete si prohlédnout například expozici dud a dudáctví, která představuje tradiční hudební nástroj, expozici historie textilní výroby, která ukazuje vývoj od ručního tkalcovství po strojní průmysl, expozici motocyklů značky ČZ, která dokumentuje nejen slavnou strakonickou továrnu, ale také stroje a jejich jezdce, expozici loutek, která přibližuje umění loutkářů a jejich dílny, nebo expozici Suverénního řádu maltézských rytířů, která vysvětluje historii a současnost tohoto starobylého řádu, který vlastnil strakonický hrad až do roku 1925.

Strakonické muzeum je ideálním místem pro školy, které chtějí propojit zábavu a vzdělání. Muzeum je snadno dostupné z několika směrů, a to jak vlakem, tak autobusem. U hradu je k dispozici parkoviště pro auta i autobusy. Vstupné pro školy je velmi výhodné a zahrnuje i průvodce. Muzeum je otevřeno od března do prosince, ale doporučujeme si rezervovat termín předem.

Pokud vás zaujalo strakonické muzeum, neváhejte a navštivte ho co nejdříve. Uvidíte, že vás do zajista zaujme. Strakonické muzeum je místo, které stojí za to poznat.

Muzeum středního Pootaví

Strakonice

www.muzeum-st.cz

Emběčko byla klasa (60 let)

Československá automobilka AZNP Mladá Boleslav představila veřejnosti 21. března 1964 nový osobní vůz Škoda 1000 MB. Vůz měl samonosnou karoserii a motor vzadu s pohonem zadní nápravy.

Škoda 1000 MB model 1966, Škoda museum Mladá Boleslav

Škoda 1000 MB model 1969

Mezi lety 1964 až 1969 bylo vyrobeno celkem 443 141 kusů „emběček“ v různých modelových provedeních. Základní verze 1000 MB byla vyráběna s motorem 1,0 litru ve výbavě „Standard“, „De Luxe“ a „Tourist“. Další verze byly 1100 MB s motorem 1,1 l a výbavou „De Luxe“, 1000 MBG s dvoukarburátorovým motorem 1,0 l „De Luxe“. V menším počtu pak 1000 MBX a 1100 MBX s výbavou „De Luxe“. Vyráběný vůz měl pohotovostní hmotnost 755–820 kg a řadový čtyřválcový motor OHV o objemu 988–1107 ccm s výkonem 31–38 kW. K dispozici byla převodovka 4 + 1. Maximální rychlost vozu byla 120 km/hod. a zrychlení

z 0 na 100 km/hod. za 27 sekund. Spotřeba paliva činila 7,5 litru na 100 km. Vzniku tohoto vozu předcházela od roku 1957 vývoj modelů Škoda 976, Škoda 977/I, Škoda 977/II a Škoda 978, lišících se uložením motoru, způsobem jeho chlazení a pohonem přední a zadní nápravy. Mezi lety 1961–1962 proběhl projekt 50 NOV, tj. stavba a zkoušky série 50 vozů vybrané konstrukce, a v roce 1964 začala sériová výroba i díky zcela nové automobilce vybudované v letech 1960–1965. Dodnes, když potkáte „emběčko“ na silnici, zatají se vám z jeho ladných křivek dech – souhlasíte?

-mf-

foto © Wikimedia Commons; Ralf Roletschek, Luděk

Brložsko, malebná krajina Blanského lesa

Zveme vás na pěší, asi 7 km dlouhý výlet s nádhernými výhledy v chráněné krajinné oblasti Blanský les. Začátek i konec trasy je v obci Brloh, kam se nejlépe dostanete automobilem. Trasa výletu je středně náročná a vede po naučné stezce.

Kostel sv. apoštolů Šimona a Judy v Brloze

Pro celé Brložsko jsou typické meze s kameninými valy. V minulosti vznikaly nejčastěji jako hranice pozemků. Při deštích a tání sněhu zpomalují

Mihule potoční

odtok vody z krajiny, umožňují její lepší vsakování a brání odnosu půdy. Kamenné zídky jsou také útočištěm různých druhů živočichů a rostlin.

Naučná stezka vás provede nejdříve údolím Křemžského potoka. Je dlouhý 30 km a ústí do Vltavy pod zříceninou Dívčí Kámen. Je domovem velmi vzácného vodního tvora – mihule potoční, která připomíná malého úhoře s kruhovitými ústy. Na okolních vlhkých loukách roste vzácná orchidej prstnatec májový.

V Kuklově uvidíte zbytky klášterního kostela. Klášter tu na konci 15. století začali stavět poustevníci z řádu sv. Františka z Pauly, ale nikdy ho nedokončili. V roce 1965 na tomto romantickém a tajemném místě natáčel režisér František Vlácil slavný historický film Údolí včel. Přímo v Brloze si prohlédnete kostel sv. apoštolů Šimona a Judy. Původně farní kostel zde roku 1340 založil Petr z Rožmberka. Dnes je kulturní památkou.

Výlet pro vás připravila Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.

snamidoprirody.cz
nature.cz

foto © Tereza Rejnková; Vlastimil Petina

Zářivé jaro v Českých Budějovicích

S jarním probuzením města odzvonilo zimě a České Budějovice ožívají do radostné nálady! Nechte se pozvat na tři nejvyhledávanější akce, které ožíví centrum města a přinesou radost nejen místním, ale i návštěvníkům.

21.–23. 3. Tradiční jarní trhy | náměstí Přemysla Otakara II. – Zdejší trhy jsou již místní tradicí. Okolo stovky prodejců zde nabízí kvalitní rukodělné výrobky, ručně vyráběnou keramiku, proutěné, textilní a kožené zboží. Kraslice, pomlázky a stánky s občerstvením vytvářejí autentickou atmosféru. Odpolední vystoupení místních kapel a zábava pro děti jsou samozřejmostí.

24. 3. Staročeské Velikonoce | Piaristické náměstí a Panská ulice – Jednodenní řemeslný trh s výrobky nabízející osobitou atmosféru. Někteří prodejci přímo na stáncích předvedou výrobu svých výrobků a ožíví některé již zapomenuté velikonoční tradice. Folklorní taneční a hudební vystoupení dodají události punc autentičnosti.

20. 4. Mezinárodní den památek | Centrum města – České

Budějovice se opět zapojují do Mezinárodního dne památek. Letošní ročník se věnuje tématu „Slavné osobnosti a jejich domy“. Komentované prohlídky a přednášky, jež probíhají celý den, přibližují nedávnou historii města a jejich obyvatel. Bezplatné vstupenky lze rezervovat v turistickém informačním centru.

Více informací naleznete v kulturním kalendáři na www.budejce.cz.

TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM
náměstí Přemysla Otakara II. 1/1
370 01 České Budějovice
tel.: +420 386 801 413
e-mail: info@cb-budejovice.cz
www.budejce.cz

600 let od úmrtí slavného vojevůdce

B. Kafky, která se stala předlohou pro památník na Žižkově v Praze.

K výročí úmrtí jsme v Táboře připravili dětský kvíz Ve jménu Jana Žižky, který si mohou malí luštitelé vyzvednout v infocentru. Pokud se jim podaří projít 2,5 km dlouhou trasu a odhalit tajenku, dostanou drobnou odměnu. V průběhu jara bude navíc zveřejněn podrobný program oslav tohoto výročí – v plánu je mimo jiné koncert, přednáška či vojenská ležení.

Tábor si letos připomíná 600 let od úmrtí Jana Žižky, který zemřel 11. 10. 1424 při obléhání Příbyslavi. Tento slavný husitský vojevůdce přišel do Tábora krátce po jeho založení v roce 1420 a stal se jedním ze čtyř hejtmanů, avšak už v letech 1422–1423 se s tábority ideově rozešel a odebral se budovat nový svatý Tábor do východních Čech. I tak zůstal s městem neodmyslitelně spjatý, má tu hned dvě sochy – pomník na Žižkově náměstí od J. Strachovského i jezdeckou sochu od

Novinkou pro letošní sezonu je otevření expozice Husité, která prošla rozsáhlou rekonstrukcí. Na návštěvníky čekají nejen vzácné originální předměty z muzejních sbírek, ale i celá řada her, rekvizit či modelů. K vidění je husitský hrneček, hlaveň pišťaly, hlavičce palcátu a mnoho dalšího.

Jarní akce v Táboře

23. 3. | 9–17 hod. | Žižkovo náměstí | **Velikonoční jarmark**

Vystoupí malý lidový soubor PLZEŇSKÝ MLS, folklorní

soubor BENEŠÁČEK, od 16 hod. – pouliční představení divadla KVELB.

do 7. 4. | Galerie 140 | Velikonoční výstava

Tradiční velikonoční výstava se bude letos věnovat poutním místům v jižních Čechách. Nebudou však chybět ani velikonoční kraslice a dekorace.

9. 3. | hala Mír | Den hokeje v Česku

NHL Global Fan Tour, zápas legend, trénink dovedností, turnaj mladých hráčů a možnost zahrát si virtuální hokej na hráčských konzolách, veřejná velkoplošná projekce zápasu Carolina Hurricanes proti New Jersey Devils a další.

Změna programu vyhrazena.

www.visittabor.eu

Mariánské Lázně. Seznamte se... s vaším příštím výletním cílem

Kam s dětmi na školní výlet? Přece do Mariánek! V Mariánských Lázních najdete řadu možností, jak děti zabavit, nenápadně je něco naučit a motivovat k získání odměny.

Stezka spisovatelů

Zpívající fontána

Ochutnávka pramenu

Místní infocentrum si pro vás připravilo několik naučných okruhů určených předškolákům, dětem školou povinným i středoškolákům. Na menší děti čekají místní zvířecí průvodci, veverka Karolína a Rudolf. K dispozici jsou celkem čtyři okruhy, jejichž stanoviště jsou zřetelně označena obrázky zmíněných veverka. Pracovní listy si můžete vyzvednout v infocentru nebo stáhnout na webu. Za odměnu mohou děti získat dárek s motivem zmíněných veverka. Kromě toho v infocentru najdete celou řadu suvenýrů, které jim na tento výlet

nedají zapomenout, včetně absolventské turistické vizitky. Pro mládež lze využít Stezku spisovatelů, která už vyžaduje trochu více času, fyzické kondice a přemýšlení. Stezka má celkem 15 zastávek, které vás provedou po okolních lesních a parkových stezkách a ukáží vám Mariánské Lázně z pohledu známých i méně známých literátů. Součástí stezky je literární kvíz a mapa, kterou získáte v infocentru nebo na webu. V několika otázkách budete potřebovat chytrý telefon, abyste si některé údaje vyhledali. Kvíz však můžete dokončit i po návratu

do školy. V případě zájmu vám infocentrum zajistí průvodce na všechny uvedené stezky.

Další informace zjistíte na našem webu nebo na níže uvedených kontaktech.

Turistické informační centrum Mariánské Lázně
mobil: +420 777 338 865
e.mail: info@marianskelazne.cz
www.marianskelazne.cz

text a foto © Infocentrum Mariánské Lázně, s. r. o.

Jediné lázně Plzeňského kraje – Konstantinovy Lázně

Konstantinovy Lázně jsou nejen jedinými lázněmi Plzeňského kraje, ale i významným rehabilitačním centrem. Již více než 200 let se tu lidé zotavují po operacích srdce a velkých cév a také se tu léčí s onemocněním oběhového systému a pohybového aparátu.

Kulatý pitný pavilon

Hlavní léčebné metody jsou založeny na využití přírodních léčivých zdrojů. Pramen přírodní minerální uhlíkové vody, která je čerpána z hloubky 40 m, má největší obsah volného oxidu uhličitého v České republice.

Léčení a wellness

Kromě léčebných pobytů lázně nabízejí celou škálu wellness a odpočinkových pobytů, které

jsou plné příjemného koupaní a wellness procedur. V roce 2024 jsme pro vás připravili zajímavý výběr sezonních pobytů. Dle vašeho přání si můžete zvolit buď jarní třídní, nebo pětidenní balíček. Letošní květen nám nabízí dva prodloužené víkendy a vy si můžete vybrat z našich tematických balíčků – Pobyt se slavnostmi svobody (1.–5. 5. 2024) a Sváteční prodloužený víkend (8.–12. 5. 2024).

Wellness centrum

Lázeňský hotel Prusík

Relaxace v okolí

Samotné lázně nabízejí relaxaci v parku, okolí je přímo stvořené pro turistiku v přírodě. Naleznete zde několik naučných stezek, historických památek a přírodních objektů, které je možné navštívit pěšky či na kole. Využít můžete desítky kilometrů cyklistických tras či in-line dráhu. Proto vám nově nabízíme cyklopobyt, který si můžete objednat od května do září 2024.

Více informací o nabízených sezonních pobytech a možnost rezervace naleznete na našich stránkách www.konstantinovy lazne.cz.

Léčebné lázně Konstantinovy lázně, a. s.
Plzeňská 58, 349 53 Konstantinovy Lázně
tel.: +420 374 615 511/512
e-mail: rezervace@lkl.cz
www.konstantinovy lazne.cz

foto © Léčebné lázně Konstantinovy lázně, a. s.

Útěk z „pekla“ (120 let)

Vítězslav Lederer (6. 3. 1904 – 5. 4. 1972) byl český odbojář, který jako jeden z mála dokázal uprchnout z koncentračního tábora Osvětim-Březinka. Ironií osudu bylo, že k útěku mu dopomohl zdejší SS dozorce Viktor Pestek.

Lederer pocházel z židovské rodiny žijící ve vsi Písařova Vesce na Tachovsku. Před válkou působil v Plzni jako obchodní cestující a po vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava se zapojil do odboje. V listopadu 1939 byl zatčen gestapem, ale pro nedostatek důkazů byl propuštěn, stejně jako v listopadu 1940. Když byl zatčen potřetí, 18. 1. 1942 ho z Plzně transportem R dopravili do ghetta Terezín a odtud 18. 12. 1943 transportem Ds do Osvětimi, kde

Vítězslav Lederer uprchl z Osvětimi s pomocí rumunského dozorce a příslušníka SS Viktora Pesteka

byl evidován jako číslo 170521. Zde se seznámil s dozorcem SS rotmistrem Viktorem Pestekem, který miloval pražskou židovskou vězeňkyni Renée Neumannovou. Po likvidaci tzv. českého rodinného tábora (B II b) z obavy o život své milé Pestek naplánoval útěk. Jeho součástí byl i Lederer. Útěk v noci 5. 4. 1944 se jim vydařil, Pestek totiž obstaral pro Lederera uniformu rotmistra SS, dvě jízdní kola a heslo k průchodu přes stráž. Vlakovodou odjeli do Bohumína, následně do Prahy, kde si pořídili civil a před půlnocí odjeli vlakem do Plzně. Zde Lederer zařídil Pestekovi zázemí a sám nejméně čtyřikrát pronikl do terezínského ghetta, kde podal zprávu radě starších o peklu zvaném Osvětim. Rada mu ale nevěřila. Pokusil se tedy předat své svědectví Mezinárodnímu červenému kříži, ale ani tento plán nevyšel. Lederer se tedy vrátil do Protektorátu, kde do konce války působil v odboji. Viktor Pestek se pokusil vrátit do Osvětimi pro svou milou, ale byl odhalen a popraven.

-red-

Vstupní brána do tábora Auschwitz I, nad branou nápis Arbeit macht frei

foto © Wikimedia Commons

Do Chebu za poznáním i zábavou

Nastávající teplejší počasí láká na výlety. Školní výlet na západ Čech, do historického města Chebu, by mohl být to pravé.

Chebský hrad

Z věže kostela sv. Mikuláše

Středověké náměstí se Špalíčkem, vysokými střechami s neporušenými historickými krovky je zajímavé. Kostel svatého Mikuláše s výhledem na město je úchvatný a Chebský hrad, jediná štaufská falc na území Čech, a unikátní dvoupatrová románsko-gotická kaple s černou věží jsou tajuplné.

Tolik poznání pak vystřídá zábava. Kulíčková dráha, vodní, lanové nebo outdoorové hřiště v odpočinkovém areálu Krajinky podél řeky pod hradem, možnost je hodně. Procházka naučnou stezkou, od hráze

Krajinka – parkový areál

přehrady Skalka k vyhlídkovému altánu Chebská stráž může být pohodovým završením dne.

To je malá část hezkých míst ve městě, která je možné objevovat nejen v jeden výletní den. A pokud přidáte i okolí města, přijedte rovnou na prázdniny.

Pension Bohemia

K poznávání části Krušných hor můžete využít Pension Bohemia v Horní Blatné, přímo na náměstí proti kostelu. V okolí městečka, jehož historie sahá do roku 1532, objevíte hornickou historii, rozhledny, muzea i německé příhraničí.

Pension Bohemia

Pension má 30 lůžek ve dvou- a třílůžkových pokojích a jeden apartmán, všechny vybaveny sociálním zařízením a TV. Nabízí pobyty se snídaní, polopenzí i plnou penzí s českou kuchyní. Objekt disponuje salonkem, saunou, úschovnou kol a je využitelný také pro školy v přírodě. Parkování je možné před pensionem a domácí mazlíčci jsou po domluvě povoleni. V Horní Blatné je v č. p. 127 k vidění stálá expozice těžby a zpracování cínu. K zajímavým turistickým cílům v okolí patří Vlčí a Ledová jáma, rozhledna na Blatenském vrchu, Blatenský příkop, důl Mauritius u Hřebečné, pivovar na Rýžovně, občerstvení Červená jáma nedaleko Bludné, Mrtvý rybník nebo Boží Dar. Můžete se také vydat po Karlově stezce a Sejské cestě k Tisovskému vrchu na rozhlednu Pajndl. Nedaleko Horní Blatné směrem na obec Potůčky můžete navštívit skalní útvary Strašidla. Za návštěvu také stojí muzeum rukavičkářství v blízkých Abertamech, Perninské rašeliníště s naučnou stezkou či železniční viadukt nad obcí Pernink.

Perninské rašeliníště

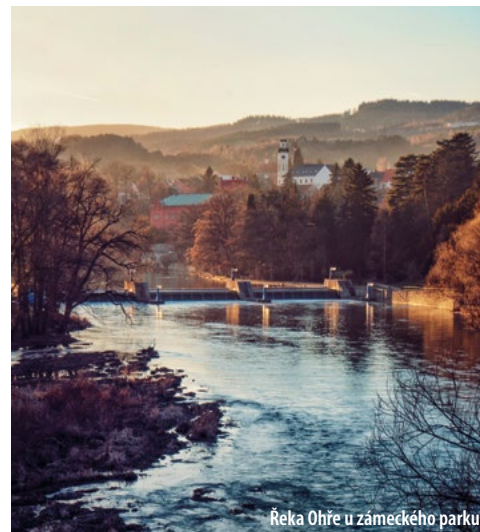
Pension Bohemia
nám. Sv. Vavřínce 4
362 37 Horní Blatná
mobil: +420 721 477 630; +420 728 867 672
e-mail: josef@pension-bohemia.cz
www.pension-bohemia.cz

Turistické infocentrum Cheb
www.tic.cheb.cz
www.visitcheb.cz

text © Josef Vrána; foto © Miroslav Poltýn

Zámek Klášterec nad Ohří

Řeka Ohře u zámeckého parku

Klášterec nad Ohří

Klášterec nad Ohří leží na levém břehu Ohře na rozhraní Krušných a Doupovských hor. Dominantou města je neogotický zámek, ve kterém se nachází muzeum českého porcelánu a na něj navazující anglický park. To vše už o našem městě jistě víte. Víte ale, kam se u nás podívat na pěkný výlet a jaké památky či významná místa stojí za návštěvu?

vypůjčené lodce na řeku Ohří. Vypůjčit si lze také sdílené kolo, stanoviště k vypůjčení naleznete po celém městě, a protože kol není nikdy dost, milovníky cyklistiky nadchne naše síť cyklostezek jak přímo v Klášterci, tak v jeho okolí.

A pokud dáváte spíše přednost návštěvám památek, vyšlápněte si na některý z blízkých hradů. Ať už navštívíte náš městský hrad Šumburk nebo

Pohled na historickou část města

Hrad Šumburk

Začneme zámeckým parkem. Je rozdělen do tří okruhů a nejvýznamnější dřeviny v parku jsou označeny dřevěnou cedulkou s názvem a barevným rozlišením podle jednotlivých druhů. Nejenom dětské návštěvníky zaujme tzv. buchtový strom neboli Zmarličník japonský, jehož listy při opadání voní jako pekáč čerstvě upečených buchet. V parku se nachází také barokní letohrádek sala terrena se sochařskou výzdobou od Jana Brokofa a další historickou památkou v zámeckém parku je Sedm bolestí Panny Marie.

Dominantou města i parku je neogotický zámek, který je spojen především s rodem Thunů. Tento rod u nás také v roce 1794 nechal postavit druhou nejstarší porcelánku na našem území, která zde, byť v omezeném provozu, funguje do dnešních dnů. Ale zpět k zámku. Projít si můžete hned několik okruhů a tím hlavním je prohlídka porcelánu. Expozice představuje počátky světové výroby porcelánu, čínského, japonského a evropského. Navštívit můžete také

Rotunda Neposkvrněného početí Panny Marie na Mědníku

Pohádkovou zemi Vítězslavy Klimtové plnou skřítků a strašidel, loutky Matěje Kopeckého nebo expozici středověkého kláštera. Vystoupejte na zámeckou věž nebo se mrkněte do Thunské hrobky!

V letní sezoně stojí za návštěvu aquapark s mnoha vodními atrakcemi a v lázeňském areálu ochutnejte některý z našich tří minerálních pramenů. A pokud vás voda ještě neomrzí, můžete na

hrad Egerberk, kde pobýval Jan Hus, nikdy nešlápnete vedle. Nedaleko je také vrch Mědník, který je jednou z pěti lokalit v Česku, jež byly spolu s dalšími 17 oblastmi v Sasku zapsány jako Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří na Seznam světového dědictví UNESCO.

V Krušných horách navštívte Ježíškovu cestu na Božím Daru, skalní útvar Sfingy u Mědněnce a za zvířaty můžete na návštěvu do největší zoo v ČR, kterou je Podkrušnohorský zoopark Chomutov.

Klášterec n. Ohří

Turistické informační centrum Klášterec nad Ohří
nám. Dr. E. Beneše 85
431 51 Klášterec nad Ohří
e-mail: icklasterec@muklasterec.cz
www.klasterec.cz

PAMÁTNÍK TEREZÍN

národní kulturní památka

Otevřeno celoročně
www.pamatnik-terezin.cz

Rudolf Kögler (125 let)

V Krásné Lípě se 12. března 1899 narodil Rudolf Kögler, amatérský přírodovědec. Ovšem také tvůrce unikátní trojrozměrné geologické mapy a první naučné stezky v Čechách.

Reliéfní geologická mapa Rudolfa Köglera v Zahradách

Vystudoval Státní průmyslovou školu pletářskou a pracoval v různých textilních provozech. Jeho koníčkem byla astronomie, geologie a také botanika. Své znalosti zužitkoval při tvorbě unikátní reliéfní geologické mapy, kterou dokončil v roce 1937. Najdete ji v Krásné Lípě v části Zahrady. Mapa na 50 m² zahrnuje členité území Vlčí hory a lužického zlomu se skutečnou rozlohou cca 29 km². Toto dílo je od roku 1987 prohlášeno nemovitou kulturní památkou a je veřejně přístupné. Dalším významným počinem tohoto milovníka přírody byla v roce 1941 zpřístupněná vycházková trasa ze Zahrad do obce Vlčí Hora, dnes známá jako „Köglerova naučná stezka“. V původní podobě měla 70 dřevěných informačních tabulí a byla provozována do jara 1945. Jednalo se tak o první naučnou stezku v Čechách. V roce 2006 byla stezka

Stezka ke Kinského vyhlídce na Köglerově naučné stezce

obnovena. Měří 23 km, zahrnuje 39 informačních panelů a představuje přírodně cenná území Lužických hor a Národního parku České Švýcarsko. Rudolf Kögler zemřel 19. 4. 1949 v Rumburku a pohřben je v Krásnémuku.

-mf-

foto © Wikimedia Commons; Marie Chelidzeová, Jitka Erbenová

Plavby lodí zdarma zahájí turistickou sezonu

Litoměřice

Letošní sezonu zahájíme v sobotu 27. dubna na Střeleckém ostrově ve 13 hodin v místě, kde kotví výletní loď Florentina. Zhruba čtyři stovky návštěvníků se svezou zdarma na palubě lodi a nejen to. Registrace bude spuštěna 2. dubna na webu města.

Součástí odpoledne bude i odemykání Labské stezky. Cyklojízda vyrazí směr Litoměřice ve 13 hodin z prostoru odpočinkové zóny u Labe v Křešicích. Účastníci jízdy po příjezdu společně symbolicky odemknou Labskou stezku, obdrží drobné cyklo dárky a vstupenku na plavbu Florentiny. Jízda je vhodná i pro děti.

Akce se uskuteční ve spolupráci s producenty regionálních výrobků z Českého středohoří. Své zastoupení na stáncích umístěných u přístaviště bude mít Biskupský pivovar, Farma Držovice, Lobkowiczské zámecké vinařství, výrobce medů a medových výrobků z Lovečkovice, Kauboy s mošty a cidery z divokého severu a další.

Odpoledne zpestří kromě Svátova dividla i hudební vystoupení. Chybět nebude ani Dílna ručního papíru s tvořivou dílnou pro děti a odpočinková zóna litoměřické knihovny.

www.litomerice.cz

Daniel Stach, Gabriela Cihlářová
Hyde Park Civilizace³

Pořad Hyde Park Civilizace už 11 let otevírá divákům České televize dveře do fascinujícího světa vědy. „Věda je všude kolem nás, i když si to často ani neuvědomíme. Chceme vám dávat potravu k přemýšlení,“ říkájí jeho tvůrci, kteří se řídí heslem velitele letu Apolla 13 Gena Kranze: Neúspěch nepřichází v úvahu.

Hosty pořadu jsou lidé, kteří zachránili bez nadsázky tisíce nebo i miliony životů. Lidé, kteří se postavili útlaku a utrpení. Ti, kteří ukázali nový pohled na svět. Kapacity ve svých oborech, které přišly na věci, co před nimi nikoho ani nenapadly. Lidé z celého světa, kteří vás posunou vpřed. Začtete se již potřetí do jejich fascinujících příběhů a přeneste se spolu s nimi na Měsíc, do tajemného podzemí nebo do laboratoří, kde vznikají přelomové léky na vážná onemocnění.

Přečtete si rozhovory s významnými osobnostmi, jimiž jsou v tomto díle například astronaut NASA Harrison Schmitt, nositel Nobelovy ceny Thomas Cech, bývalý agent FBI Joe Navarro, vědci a popularizátoři vědy Iain Stewart a Merlin Sheldrake, špičkoví sportovci Adam Ondra a Petr Čech či výroční hosté pořadu Dana Drábová a Jiří Grygar.

? Ze kterého města pochází autor knihy Daniel Stach?

- a) České Budějovice
- b) Český Krumlov
- c) Český Brod

Své odpovědi nám posílejte do 15. března z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Tři autoři správných odpovědí obdrží od Edice ČT knižní dárek.

Knihy z Edice ČT zakoupíte v běžné obchodní síti nebo v internetovém knihkupectví České televize eshop.ceskatelevize.cz. Novinky můžete sledovat i na www.facebook.com/ediceCT.

Adam Chroust
Richard Konkolski: Být první

Příběh nejslavnějšího českého mořeplavce. Kniha vyšla k 80. narozeninám Richarda Konkolského (* 6. 7. 1943, Bohumín). Svou první plachetnici Niké začal stavět ve sklepech bohumínského paneláku. Vítěz řady námořních závodů dosáhl 12 světových rekordů, třikrát sám obeplul zeměkouli. Poprvé na druhé nejmenší lodi historie a jako první suchozemec v dějinách. Svému snu obětoval všechno. Poznal svět, reprezentoval vlast, stavěl dům domorodému náčelníkovi, večerel s princem Philipem, rval se s divokými vichry, přežil těžké bouře i vymřštění z lodi do oceánu, kde bojoval o holý život. Posouval hranice možného. Kapitán Richard Konkolski se stal jedním z neznámějších mořeplavců světa.

cena: 1 398 Kč
www.jota.cz

Josef Pecka
Toulání ztracenou Šumavou

Profesionální šumavský průvodce Josef Pecka zve čtenáře na další trasy, které křížují jeho oblíbené pohoří. Tentokrát vás provede po stopách Šumavy, která už nenávratně zmizela. Hledal památky po zaniklých sídlech, stacích, domech, pilách, mlýnech či výměnících. Do tohoto hledání se můžete nyní zapojit i vy. Kniha obsahuje 22 kapitol, u 21 jsou navrženy výlety, kde můžete hledat stopy po zaniklých osadách či stavbách. Součástí publikace je bohatá obrazová část – unikátní historické snímky i záběry na současné stopy ztracené Šumavy.

cena: 399 Kč
www.starymost.cz

Martin Máj
Kronika lesa: Případ ztracených ježků

Kdyby se Sherlock Holmes narodil jako lesní zvíře, co by asi byl zač?

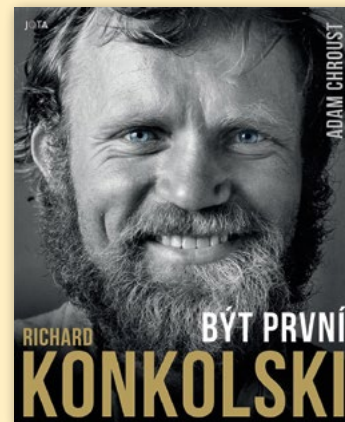
Rys s bystrým zrakem? Medvěd s nejlepší čichem? Vlk s pudem lovce? Samá voda. Nutkání odhalovat skryté zločiny a řešit záhady všeho druhu v sobě mohou objevit i mnohem méně pravděpodobní hrdinové. V napínavé a čtivé lesní detektivce se role vyšetřovatele ujme ten zdánlivě nejméně povolovaný – slepý krtek. Čtení pro ty, kdo se nebojí trochy napětí, vyžadují akci a přiměřené drama. Pro děti od šesti let.

cena: 399 Kč
www.hostbrno.cz

Zdeněk Svěrák, Jaroslav Uhlíř
Zpěvník – Svěrák, Uhlíř

Zahrajte si největší hity Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře! Zpěvník největších hitovek, jako jsou Dělání, Severní vítr, Ani k stáru a řada dalších hitů, je určen úplně všem bez rozdílu věku a pohlaví. Zpěvník obsahuje noty a akordy, tak ať se vám hezky zpívá i hraje.

cena: 199 Kč
www.albatrosmedia.cz

Proč se vydat ještě dnes do Botanické zahrady Liberec?

Při pohledu na nádherné fotografie nám určitě dáte za pravdu, že návštěva Botanické zahrady Liberec se rozhodně vyplatí! S pomalým ústupem chladných dní a stejně tak opatrným příchodem teplejšího počasí a sluníčka se začínají probouzet i květiny a rostliny botanické zahrady.

Skleníkový areál ve tvaru rostlinných buněk nebo skleníkové drúzy se skládá z devíti různě velkých expozičních pavilonů, kde je prezentováno 13 rozličných botanických témat. Pozornost si určitě zaslouží největší výstava vzácných bromeliovitých rostlin v České republice, které jsou zastoupeny v pavilonech E, F, ale překvapivě také v pavilonu D – masožravých rostlin. Právě těmi je místní zdejší zahrada proslavená. Botanická zahrada má také

vlastní pavilon pro pěstování tří druhů největších lekninových rostlin světa – Viktorie královské, Cruzovy a Euryalé vzdorné, kterou v Česku žádná jiná botanická zahrada nepěstuje. Unikátem je také leknín Blue Spider s úchvatně modrým květem.

Za pavilonem lekninů objevíte zákoutí s různobarevnými japonskými javory a ukázkou nevšedního zahradního designu. Zajímavá je také sousední expozice nazvaná Rustikální zahrádka, kde najdete

nejrůznější staré odrůdy zelenin a rostlin ze zahrádek, které bývaly před domy na začátku 20. století – například stará odrůda pivoňky, kosatce, fazolí, brambor, pažitky či petržele.

Nalákali jsme vás? Botanickou zahradu můžete navštívit každý den od 8 do 16 hodin během zimního času a od 8 do 18 hodin během letního času.

www.botanickaliberec.cz

Další atraktivní místa Libereckého kraje na www.liberecky-kraj.cz

Za poznáním Turnova a jeho okolí

Vydejte se do Turnova – srdce Českého ráje, které je známé svou tradicí zpracování drahých kamenů, výrobou šperků s českými granáty i malebnou okolní krajinou.

Synagoga Turnov

S místní tradicí kamenářství a šperkařství se nejlépe seznámíte v Muzeu Českého ráje, v Zákaznickém centru Granát a v Uličce řemesel, kde nahlédnete pod ruce šikovným řemeslníkům. V Turnově můžete navštívit také zámek Hrubý Rohozec, Dům přírody Českého ráje s interaktivní expozicí o nejstarší chráněné krajinné oblasti Český ráj nebo Dlaskův statek v Dolánkách.

Za návštěvu stojí i další jedinečná památka, a to **Synagoga Turnov**. Ta je jedinou synagogou v Libereckém kraji, která přežila nepříznivou dobu druhé světové války. Představuje typickou ukázkou pozdně barokní synagogální architektury

Dětská prohlídka hradu Valdštejn

v Čechách. Návštěvníky zaujme krásný strop malovaný v tzv. maurském stylu s orientálními motivy. Při prohlídce se seznámíte nejen s historií synagogy, ale také s osudy turnovských Židů. Z kostek s hebrejskými písmeny si můžete zkusit poskládat své jméno podle předlohy. Turnovská synagoga má dokonce i svého Golema. Jeho kovovou sochu od turnovského uměleckého kováře Davida Čermáka naleznete na dvorku synagogy. Synagoga je návštěvníkům přístupná od května do září, mimo toto období je možné si prohlídku objednat. Zájemci mohou navíc absolvovat komentovanou prohlídku bývalé židovské čtvrti a židovského hřbitova.

Rozhodně si nenechte ujít ani návštěvu nejdalekého **hradu Valdštejn**, jednoho z nejstarších hradů Českého ráje. Hrad se nachází na okraji Hruboskalského skalního města a nabízí návštěvníkům jak klasické prohlídky, tak speciální prázdninové prohlídky pro rodiny s dětmi i pro milovníky historie. Děti areálem hradu provede loupeživý rytíř, princezna a nově i čert.

Regionální turistické informační centrum Turnov
náměstí Českého ráje 26, 511 01 Turnov
tel.: +420 484 803 041/2
e-mail: info@turnov.cz
www.infocentrum-turnov.cz

Synagoga Turnov
Krajčírova 2199, 511 01 Turnov
tel.: +420 484 803 041/2
e-mail: info@turnov.cz
www.synagoga-turnov.cz

Hrad Valdštejn
Kadeřavec 18, 511 01 Turnov
mobil: +420 739 014 104
e-mail: info@hrad-valdstejn.cz
www.hrad-valdstejn.cz

Kaprál, hudební fenomén (135 let)

Václav Kaprál se narodil v Určicích č. p. 84 u Prostějova 26. března 1889 do rodiny Josefa Kaprála a Františky, rozené Vyhliďalové. Budoucí český klavírista, pedagog, sbormistr, publicista a hudební skladatel měl bratra Bohumila.

Václav Kaprál, před rokem 1929

Václav Kaprál, Vítězslava Kaprálová a Bohuslav Martinů

V Brně studoval skladbu u Leoše Janáčka, později pokračoval u Vítězslava Nováka v Praze. V letech 1911–1934 byl ředitelem Hudební školy v Králově Poli. Od roku 1927 do roku 1947 pracoval jako externí učitel hudby na univerzitě. V letech 1936 až 1947 byl řádným profesorem na Státní konzervatoři v Brně. V Paříži se i díky své dceři Vítězslavě Kaprálové sblížil s Bohuslavem Martinů, kterého byla Kaprálová žačkou. O smrti jediné dcery se dověděl v červenci 1940 během koncertu v Luhačovicích, kdy tajně vyslechl vysílání stanice BBC do zahraničí. 17. 9. 1942 byl zatčen v rámci akce „E“ (Emigrace) pro účast bratra Bohumila v zahraničním odboji, následně byl vězněn v Brně Pod Kaštany a před Vánoce 1942 byl přemístěn do internačního tábora ve Svatobořicích, kde se dožil konce války. Zde se mu podařilo založit a vést mužský a ženský pěvecký sbor a komponovat. Václav Kaprál ve své tvorbě vycházel z lidových motivů a k jeho častým tématům patřila láska k přírodě, dítěti a ženě. Za svůj život vytvořil na šedesát skladeb, ke kterým patří např. Čtyři sonáty (1912, 1921, 1924 a 1939), Česká mše (1943), Svatobořické lidové písně (1944) či Balada pro violoncello (1946). Od roku 1935 byl členem Československé akademie věd a umění a v letech 1945–1947 prvním předsedou Syndikátu českých skladatelů. Zemřel 6. 4. 1947 a byl pohřben na Ústředním hřbitově v Brně.

-felix-

Gymnasta Ladislav Vácha (125 let)

Láska ke gymnastice a pět medailí z olympijských her. Náčelník Sokola a celoživotní sportovec. To byl ve stručnosti život Ladislava Váchy.

Gymnasta Ladislav Vácha

Narodil se 21. března 1899 v Brně a od mládí cvičil v místním Sokole. Jeho láskou se stala gymnastika a jeho výkony ho v roce 1920 přivedly do reprezentace a účasti na olympijských hrách v Antverpách.

Ačkoliv se zde na stupních vítězů ještě neobjevil, získal pomyslné ostruhy a mnoho sportovních zkušeností, které zúročil na dvou dalších olympiádách. V Paříži v roce 1924 už vybojoval dvě bronzové medaile na kruzích a ve šplhu a o další čtyři roky později v Amsterdamu přidal zlato na bradlech,

Ladislav Vácha při cvičení před Týrským domem v Praze

zapojit se do odboje v průběhu nacistické okupace. V březnu 1943 byl ale zatčen a mučen. Po propuštění z vězení 28. června na následky zacházení při výsleších muž, který měl stejný počet medailí jako Zátopek, zemřel.

-babok-

Hilsner je vrah! (125 let)

O vině Leopolda Hilsnera byl přesvědčen téměř každý. Vše bylo ale jinak. Případ vraždy Anežky Hružové může být i dnes varovnou ukázkou toho, jak snadné je manipulovat veřejným míněním.

Reportážní kresba ze závěru druhého Hilsnerova procesu v Písku, Pražský ilustrovaný kurýr, příloha Hlasu národa, č. 318, 16. 11. 1900.

Na jednu stranu se tomu nelze moc divit, když na Bílou sobotu 29. března 1899 najdete zavražděnou dívku, která má hrdlo proříznuté způsobem podobným židovské rituální porážce – košerování. Pitva navíc prokázala, že byla panna. To vše spustilo vlnu protizidovského obviňování a nenávisti, která se obrátila proti židovskému mladíkovi mdlého rozumu Leopoldu Hilsnerovi. Celá štvance trvala půl roku. Následně byl Hilsner 16. 9. 1899

Symbolický hrob Anežky Hružové

odsouzen za spoluúcast k trestu smrti. Problém však byl, že se tak stalo na základě nepřímých důkazů a že se Hilsner nikdy nepřiznal. Proti tehdejší protizidovské hysterii se ohradil například Masaryk, který žádal prošetření případu (za což byl napaden několika svými studenty). Osud Hilsnera nebyl radostný. Dvakrát byl odsouzen k trestu smrti a obviněn z další vraždy (1898). V roce 1901 mu sám císař František Josef I. zmínil trest na doživotí a milost mu udělil na konci války nový císař Karel I. Leopold Hilsner zemřel 9. 1. 1928 ve Vídni. Kdo je skutečným pachatelem, se nikdy nepodařilo jasně prokázat, i když se v průběhu času objevilo několik možných vrahů. V roce 2016 představil svůj náhled na tuto smutnou událost režisér Viktor Polesný ve dvoudílném televizním filmu Zločin v Polné. Hlavní role v něm ztvárnili Simona Kopecká a Karel Heřmánek mladší.

-liban-

Ivančice a Mucha

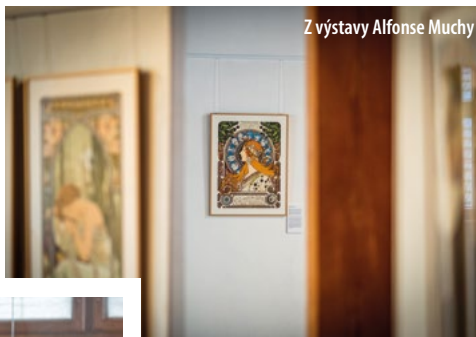
V Ivančicích, rodném městě Alfonse Muchy, si jeho dílo a odkaz můžete připomenout hned několika způsoby.

V Památníku Alfonse Muchy je do konce dubna letošního roku ke zhlédnutí výstava Alfons Mucha: Květinové světy, od 11. května se pak nová výstava ponese v duchu fotografického umění tohoto veličána. Kromě unikátních fotografických studií i uměleckých fotografií nabídne výstava několik osobních předmětů Alfonse Muchy zapůjčených jeho vnukem, Johnem Muchou. Výstavy jsou pořádány v rámci Muchovy stezky pod patronací Nadace Mucha.

Pro ty, kdo se rádi projdou, nabízíme unikátní projekt Dvě lásky Alfonse Muchy. Jedenáct příběhů, jedenáct zastavení s audioprůvodcem. Podíváte se na místa, která měl rád, kde žili jeho přátelé a lásky. Na místa, která ho až do konce života inspirovala. Ivančice najdete například i v Muchově nejslavnějším díle, Slovancké epopeji – i na místo zobrazené na jednom z pláten se v rámci Dvou lásek můžete podívat.

Busta malíře Alfonse Muchy

V Památníku Alfonse Muchy můžete kromě Muchových výstav navštívit také expozici věnovanou dalšímu slavnému ivančickému rodákovi Vladimíru Menšíkovi nebo se projít po okolí města a vidět alespoň některá z Ivančických zastavení – unikátního souboru venkovních soch, které nádherně dokreslují charakter okolní přírody.

KiC Ivančice
Palackého nám. 9, Ivančice
tel.: +420 546 451 870
e-mail: kic.ivanvice@seznam.cz
www.kic.ivanvice.cz
Muchova stezka
www.muchatrail.eu

KiC

MUCHA
TRAIL

Planeta Hlinsko

Novinkou města Hlinska je Vzdělávací centrum Planeta. Centrum je zaměřené na poznávání jednotlivých sfér planety Země.

Tedy na poznávání litosféry, atmosféry, hydrosféry a také části vesmíru, a to zábavnou formou, která nadchne všechny věkové kategorie. Na dvou podlažích se zde podrobně seznámíte s fascinujícími jevy, které se odehrávají na naší planetě. Vzdělávací centrum Planeta se na vás těší ve všední dny od 8.30 hodin do 17.00 hodin. O víkendech a o prázdninách od 10.00 do 18.00 hodin.

planeta
HLINSKO

www.planetahlinsko.cz

text a foto © KiC Ivančice

VIDA!

**ZÁBAVNÍ
VĚDECKÝ PARK**

CHYTRÁ ZÁBAVA PRO VŠECHNY

www.vida.cz

vidabrno

vidabrno

VidasCz

Veselská rozhledna

Rozhledna u Oder vznikla v rámci projektu „Stezka rozhleden a vyhlídkových míst Euroregionu Silesia“. Jde o druhou rozhlednu na katastru města Odry.

Jedná se o součást výstavby stezky rozhleden a vyhlídkových míst, tzv. stezky „Silesianka“. Krytá dřevěná vyhlídková věž vysoká 13 m byla otevřena v březnu 2019 a dostanete se k ní pohodlně po silnici vedoucí z Veselí do Oder. Z vyhlídkové plošiny můžete spatřit vrcholky Oderských vrchů, Beskyd, Hostýnských vrchů i Moravskou bránu. Vzhled rozhledny není úplně obvyklý, protože autoři zkombinovali černě mořené dubové dřevo s ocelovými výztužemi. Rozhledna je volně přístupná a byla u ní dobudována odstavňá plocha pro automobily.

-babok-

Vrchům v ústřety

Na jihu Moravy nemusíte navštěvovat jen sklepy a vinohrady. Výzvou vám mohou být i Pavlovské vrchy táhnoucí se od Věstonické brány až k rakouským hranicím u Mikulova.

Hlavním vrcholem vápencového pohoří je se svými 549 m n. m. Děvín. Pro zachovalost původní krajiny i výskyt vzácných živočichů a rostlin je tato oblast součástí CHKO Pálava, tvořící severozápadní část Biosférické rezervace Dolní Morava zapsané v UNESCO. Pálava je skutečnou přírodní dominantou a stojí za to ji projít, při respektování všech pravidel pohybu v CHKO i NPR. Jako turisté budete nadšeni nádhernými výhledy do krajiny a jistě oceníte historické památky, které právě na Pálavě zanechali naši předci. Doporučujeme vyrazit z Mikulova po červené přes Turol k Sirotčímu hrádku, jehož historie sahá do 13. století. Následně můžete

pokračovat dál po červené na Děvičky, pozůstatky hradu zmiňovaného již roku 1222. Z místa jsou krásné výhledy na Novomlýnské nádrže. Do Pavlova, po kterém jsou vrchy pojmenovány, dorazíte prudším klesáním po zelené. Část trasy vede po naučné stezce NS Děvín a také po trase Stezka Českem. Pro kratší variantu výletu můžete zvolit za nástupiště obce Klentnice, Pernou nebo Dolní Věstonice. Délka trasy je variabilní od 1,5 km do cca 15 km.

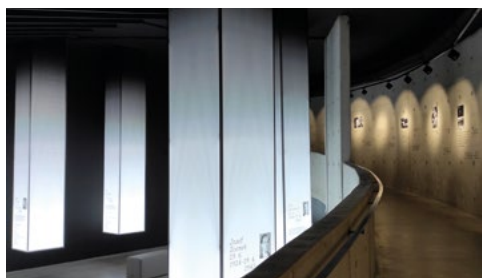
-felix-

foto © M. Foltýn

Národní kulturní památka

PLOŠTINA – víc než jen výlet

V krásné valašské přírodě, stranou hlavních turistických cílů, je ukryta Ploština. Kdysi malá pasekářská osada o pár desítkách obyvatel, dnes místo připomínající zdejší tvrdý život i tragickou smrt 24 lidí a vypálení obce nacisty v samém závěru 2. světové války.

Nedávno zrekonstruované expozice, nové moderní návštěvnícké centrum i známý památník obětem války mohou pomoci i mladým návštěvníkům přenést se do minulého století a pochopit některé jeho dramatické události. Ploština je tak dnes cenným nástrojem pro srozumitelný výklad novodobých českých dějin, a navíc staví žáky i studenty tvář i tvář událostem a souvislostem, o nichž zatím hlouběji nepřemýšleli.

Co tu najdete?

- **expozice** *Tragédie na Ploštině* a *Nová Ploština*, sezonní i exteriérovou **výstavu**

- moderní **zázemí** s prostory pro semináře i edukaci
- **lektorské programy** od mateřských po střední školy
- **parkoviště** pro automobily i bus
- krásné okolí s bohatou **archeologickou** minulostí a **přírodovědnou** současností
- místo na trase **cyklostezek** a dostupné i **pěšky** nenáročnou procházkou
- možnost zkombinovat návštěvu s dalšími nedalekými **destinacemi** – Luhačovice (lázně), Vizovice (zámek), Zlín (expozice Princip Baťa, mrakodrap, Zoo Lešná, hrad Malenovice).

Objekt spravuje **Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně**, příspěvková organizace Zlínského kraje.

vstupné: základní 150 Kč; snížené 70 Kč; školní skupiny 35 Kč; rodinné 2+3 á 300 Kč
otvírací doba: pondělí vždy zavřeno duben a říjen | so–ne 10–17 hod. (ostatní dny na objednávku) květen až září | út–ne 10–17 hod.

PLOŠTINA

NKP Ploština
 č. p. 165, 763 25 Drnovice
 tel.: +420 571 160 005
 e-mail: pamatnik.plostina@muzeum-zlin.cz
FB Památník Ploština
www.muzeum-zlin.cz/plostina

i Nymburk

Nymburk

Chcete si projít město sami a nebýt omezeni časem? Nově máte možnost projít se s digitálním průvodcem SMARTGUIDE. V nabídce jsou tři tematické trasy. Pro dětské návštěvníky je určena aplikace Skryté příběhy. Pokud vás baví historie, hádanky a digitální technologie, nenechte si ujít Lov na Elišku.

www.ticnymburk.cz

i Dubí

Dům porcelánu s modrou krví vás seznámí s tradicí výroby porcelánu v Dubí a v Podkrušnohoří. Kromě světoznámého cibuláku zde mimo jiné uvidíte figurální porcelán manufaktury Royal Dux Bohemia nebo originální autorská díla z porcelánových symposií.

www.mesto-dubi.cz

i Infocentrum Tanvald

Zveme vás na vyhlídku Špička na malém Špičáku. Užijete si krásné výhledy i nevěšední zážitek z pohledu na samotnou konstrukci. Vydejte se k ní cestou podél Kamenice. Na naučné stezce se dozvíte např. o výstavbě železnice nebo rozvoji průmyslu.

www.tanvald.eu

i Chotěboř

Město nabízí k prohlídce historické budovy, náměstí T. G. M. s kašnou, sochu rodáka Ignáta Herrmanna, kapli sv. Anny s parkem Třešňovka a mnoho vycházkových tras. Ta nejznámější je do údolí řeky Doubravy. Seznamte se také se Zdenkem Rykrem, autorem původního obalu Kofily a hvězdy Orion.

www.icchotebor.cz

i Dolní Kounice

Malebné Dolní Kounice v údolí řeky Jihlavy nabízejí množství krásných památek. Synagogu s rozlehlým židovským hřbitovem, kostelík s křížovou cestou ve výši 262 m n. m., ojedinělý komplex hradu a zámku s překrásnou zříceninou kláštera Rosa coeli.

www.dolnikounice.cz

i TIC Prostějov

Město se nachází v srdci Hané, návštěvníci zde mohou navštívit například dominantu centra města – 66 m vysokou radniční věž, nebo secesní památku Národní dům. S nabídkou aktivit vám ochotně pomohou pracovnice TIC

Turistický portál Prostějov
turistaprostejov.cz

i Jindřichův Hradec

Stezka zámeckých pánů

Vydejte se na 3,5 km dlouhý vycházkový okruh o historii vzniku města a šlechtických rodech s propojením do současného života, ať už díky bohaté architektuře nebo duchovnímu odkazu. Užijte si příjemnou procházku městem.

infocentrum.jh.cz

i Semily

Zveme vás do Semil, kde turisté využijí mnoho pěších tras v Semilech a okolí, jako např. Riegrovu stezku. A milovníkům adrenalinu doporučujeme vyzkoušet via ferratu Vodní brána, na kterou jim u nás v infocentru půjčíme vybavení.

www.semily.cz

i Ústí nad Orlicí

[OU] Město Ústí nad Orlicí

Quido Kocián v Ústí nad Orlicí

Zveme vás na výstavu „Quido Kocián – dílo poselá krásou“. Vernisáž výstavy proběhne 7. března 2024 v Herychově vile. Výstava opomíjeného sochařského Mistra potrvá do 25. srpna 2024.

www.ic.ustinadorlici.cz

i Chotěboř

i TIC Hodonín

Místo, kam by měly vést vaše první kroky. Seznámíme vás se všemi krásami města, jako jsou lázně, muzea nebo zoo. Informujeme vás o kulturním, společenském i sportovním dění. Můžeme být i vaší kanceláří na cestách. Stavte se. Jsme tu pro vás.

www.hodonin.eu

i Dolní Kounice

i Hanušovice

Kostel svatého Mikuláše

Zveme vás k prohlídce barokního sakrálního areálu tvořeného kostelem sv. Mikuláše, ohradní zdi kolem bývalého hřbitova a venkovním schodištěm se dvěma sochami světců.

www.ichanusovice.cz

i TIC Prostějov

i Bílovec

Historický Bílovec ve výlohách

Zveme vás na výstavu historických pohlednic města Bílovce v netradičním prostředí prázdných výloh obchodů na Slezském náměstí. Procházka historickým centrem vás obohatí o unikátní dobové pohledy na město slavící letos své 700. výročí založení.

www.muzeum.kcibilovec.cz

 V obci Malá Skála se na strmém útesu nad řekou Jizerou tyčí skalní hrad Vranov, dnes známý spíše jako Pantheon. Se svou délkou téměř 400 metrů je považován za nejkomplicovanější...										
POMŮCKA: EA, GE, SKY, TEE	FIBICHOVA SKLADBA	1. DÍL TAJENKY	SOBOTA ZKR.	ZÁKLADNÍ VOJENSKÁ SLUŽBA ZKR.		VKOPNUTÍ	DRUH PTÁKA	INICIÁLY HERCE LIPSKÉHO	ČESKÝ AUTOMO- BILOVÝ ZÁVODNÍK	OTVOR
PRAŽ. SPRÁ- VA SOCIAL. ZABEZPEČE- NÍ ZKR.										
NÁDOBA U STUDNY										
SUMERSKÝ BUH ZEMĚ				LYŽAŘSKÝ POZDRAV LICH- KOPYTNÍK				MPZ ŘECKA GOLFOVÉ ODPALIŠTĚ		
ŘÍMSKÝCH 1950				DOPRAVNÍ PODNIKY STRUNNÝ NÁSTROJ			ČAJ. RŮŽE KANCELÁŘ PREZIDENTA REPUBLIKY			
	NICKY JEZ					PŘEDLOŽKA KILON			LUCEMBUR- SKÁ TV STANICE	DRUH PEPŘE
TLAKY MN. Č.						ZPĚVOHRA LAHODNÝ NÁPOJ				
TITUL DOKTOR FARMACIE								TĚL. VÝCHO- VA ZKR. DIRIGENT VÁCLAV ???		
INICIÁLY HEREČKY RYBOVÉ				STAROŘEK TĚLOCVIČNĚ POLOHY			DŘEVĚNÉ STROPY HLAVA KNÍŽ.			
ÚHOŘ NĚMECKY				BICYKLY CITOSLOVCE SMÍCHU					2. DÍL TAJENKY	INICIÁLY EINSTEINA
FÁZE DÝCHÁNÍ						KARETA SHLUK LIDÍ				
	NÁLADOVÁ PÍSEŇ PUŠKA HOVOR.	PLAZ				POMŮCKY KOČIHO JMÉNO JAN NĚMECKY				
NEBE ANGLICKY				ZN. AMPÉR- HODINY ŽACÍ NÁSTROJ			CITOSLOVCE SMÍCHU SMĚR BUDDHIZMU			ČÁSTI ÚST
INICIÁLY HERCE VETČÉHO				SDRUŽENÍ CHEM. ZN. GERMANIA				CITOSLOVCE CHRÁPÁNÍ CHEM. ZN. BARYA		
ČERNOCH HANLIVÉ						NESTRA- CHOVAT				
CITRUSOVÉ OVOCE						MANŽELKY SYNU				

Poznáte místo na obrázku?

- a) Tábor
- b) Kutná Hora
- c) Mělník

Tajenku křížovky a fotohádky nám zašlete do 15. března z www.kampocesku.cz/souteze nebo na adresu redakce. Dvakrát tři autoři správných odpovědí obdrží ceny věnované vydavatelstvím KAM po Česku.

Správné odpovědi a výherci

KAM PO ČESKU, LEDEN, ÚNOR 2024

Celkem došlo 2 834 odpovědí | 2 785 z internetu | 49 dopisů | z toho 1 659 žen a 1 175 mužů.

Mariánské Lázně. Seznamte se...

odpověď: c), b), a)
soutěžilo: 813 čtenářů; 698 správně; 115 špatně
výherci: Miloslava Buryšková, Zlín; Hana Švecová, Bechyně; Karel Šír, Letovice; Monika Novotná, Sezemice; Dana Geržová, Šternberk; Veronika Zachrdlová, Vrbátky; Ivana Křenová, Zlín; Filip Týc, Praha; Josef Pelucha, Vnorovy; Jozef Mag, Vinica

Edice ČT

otázka: Na jakém zámku můžete obdivovat takzvaný zlatý eggenberský kočár?
odpověď: c) Český Krumlov
soutěžilo: 793 čtenářů; 790 správně; 3 špatně
výherci: Karel Losman, Olomouc; Jana Paskerová, Ostrava 2; Olga Červenková, Krásno

Křížovka

tajenka: ... české části Jizerských hor
soutěžilo: 575 čtenářů; 540 správně; 35 špatně
výherci: Ilona Kopřivová, Kunštát; Karel Mičunek, Rapotín; František Veselý, Zbožíčko

Fotohádanka

otázka: Poznáte místo na obrázku?
odpověď: b) Nové Hradý
soutěžilo: 653 čtenářů; 333 správně; 320 špatně
výherci: Zuzana Valentová, Šumperk; Libor Šubčík, Brno; Marcela Drápelová, Křížanov

Všem výhercům srdečně blahopřejeme.

Podmínky soutěže najdete na <https://www.kampocesku.cz/vseobecne-podminky>. Soutěžící účastí v soutěži souhlasí se zařazením všech svých osobních údajů poskytnutých v rámci soutěže do databáze pořadatele soutěže za účelem vyhodnocení a předání výher. Výherci budou o výhře informováni v příštím vydání KAM po Česku a výhry jim budou zaslány zadavatelem soutěže v co nejkratší době.

F R BIKES

14. VELETRH CYKLISTIKY

P V A
EXPO PRAHA

www.forbikes.cz

22.-24. 3. 2024

OFICIÁLNÍ VOZY

HOLIDAY WORLD

REGION WORLD

32. ROČNÍK MEZINÁRODNÍHO VELETRHU CESTOVNÍHO RUCHU A REGIONÁLNÍ TURISTIKY

15.–17. 3. 2024

V SOUBĚHU S VELETRHY:

FOR CARAVAN

FOR BOAT

PARTNERSKÝ REGION

MÍSTO KONÁNÍ

ORGANIZÁTOR

PARTNER PVA EXPO PRAHA

www.holidayworld.cz